

Sprawozdanie merytoryczne z działalności Zarządu Towarzystwa Społeczno-Kulturalnego Miasto-Ogród Sadyba za okres kadencji 16.06.2018– 12.05.2022 r.

Podstawowe informacje o Towarzystwie

1. **Podstawy prawne.** Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Miasto-Ogród Sadyba (zwane dalej Towarzystwem) istnieje od 20 maja 1990 r. Działa w formie stowarzyszenia. Na dzień 11 maja 2022 r. zrzesza 146 członków.
 - Siedziba i adres do korespondencji: ul. Jodłowa 19B, 02-907 Warszawa;
e-mail: towarzystwo@miasto-ogrod-sadyba.pl
 - KRS: Krajowy Rejestr Sądowy w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, nr KRS 0000162763
 - REGON: 010734409
 - NIP: 521-341-48-05
 - Konto bankowe: Santander Bank Polska nr konta: 10 1090 2590 0000 0001 3079 5490
2. **Zarząd.** Organem uprawnionym do reprezentowania Towarzystwa jest Zarząd, w skład którego, w trakcie sprawowanej kadencji wchodził:
 - Jerzy Piasecki, prezes Zarządu – sprawował funkcję przez całą kadencję,
 - Sławomir Nałęcz, wiceprezes zarządu – sprawował funkcję przez całą kadencję,
 - Aleksandra Karkowska, wiceprezes zarządu - sprawowała funkcję przez całą kadencję,
 - Anna Lasocka, sekretarz - sprawowała funkcję i była członkiem Zarządu od początku kadencji do dnia 01.03.2020,
 - Katarzyna Parafianowicz, sekretarz - sprawowała funkcję i była członkiem Zarządu od 28.04.2020 do końca kadencji,
 - Iwona Babicz, skarbnik - sprawowała funkcję i była członkiem Zarządu od początku kadencji do dnia 26.04.2021;
 - Agnieszka Janowska, skarbnik - sprawowała funkcję i była członkiem Zarządu od dnia 08.02.2020 do końca kadencji,
 - Katarzyna Molska, członek zarządu - sprawowała funkcję przez całą kadencję,
 - Józef Dutkiewicz, członek zarządu - był członkiem Zarządu od początku kadencji do dnia 28.04.2020.
3. **Zakres działania.** Towarzystwo działa na obszarze Polski. Teren, który obejmuje szczególnie, to:
 - obszar w dzielnicy Mokotów w Warszawie, na Sadybie, zwany dalej Miastem Ogrodem Sadyba, wpisany do rejestru zabytków jako zespół urbanistyczny i budowlany dawnego „Miasta-Ogrodu Czerniaków” pod nr 1559-A, decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z 2 grudnia 1993 r., w granicach wyznaczonych ulicami: Sobieskiego, Św. Bonifacego, Czyżewską (cmentarzem), Woziwody, Gołkowską, zachodnim brzegiem Jezioro Czerniakowskiego, potokiem łączącym Jezioro Czerniakowskie z Jeziorkiem Sielanka oraz ulicami Augustówką, Goplańską i Nałęczowską.

Poza powyższym obszarem, w ramach inicjatyw lokalnych dotyczących żywotnych spraw mieszkańców (Rozdz. II, § 6, pkt 1 Statutu), Towarzystwo przywiązuje szczególną wagę również do działania na terenie przyległym, obejmującym:

- obszar rezerwatu przyrody Jezioro Czerniakowskie wraz z otuliną, które stanowią element krajobrazu Miasta Ogrodu Sadyba, geograficznie i funkcjonalnie z nim połączony,
- sąsiedztwo obszarów wskazanych powyżej, w szczególności w tych wypadkach, w których rozważane, planowane i podejmowane inicjatywy, projekty, plany, decyzje, działania i prace, w tym dotyczące zagospodarowania terenu oraz inwestycji infrastrukturalnych i architektoniczno-budowlanych, mogą wpływać w jakimkolwiek stopniu

i w jakikolwiek sposób na chronione wartości Miasta Ogrodu Sadyba i rezerwatu przyrody Jeziorko Czerniakowskie.

Towarzystwo przywiązuje dużą wagę do ww. terenu, ze względu na jego unikalne walory przyrodnicze i kulturowe. Miasto-Ogród Sadyba (pierwotna nazwa „Miasto-Ogród Czerniaków”) powstało na początku XX wieku na wzór angielskich miast ogrodów - podmiejskich osiedli mieszkalnych, łączących zalety miasta i wsi, tj. miejską infrastrukturę (w tym własne obiekty publiczne i usługi, oraz dogodny dojazd do centrum miasta) i bliski kontakt z przyrodą (budownictwo willowe z dużą ilością zieleni - w ogrodach prywatnych i na terenach publicznych). Jest tu wiele obiektów o znaczeniu historycznym, takich jak: carskie fortyfikacje obronne o nazwie Fort IX z lat 1883-1887; przedwojenna zabudowa willowo-dworkowa autorstwa znanych architektów, zamieszkała niegdyś m.in. przez elitę wojskową II Rzeczypospolitej i znanych artystów; zabytkowy bruk; oryginalne latarnie gazowe z lat 30. Wartość tej okolicy dodatkowo wzbogaca sąsiedztwo rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie, największego naturalnego akwenu w Warszawie, starorzeczka Wisły, w którym żyje kilkadziesiąt chronionych gatunków zwierząt, w tym kilkanaście gatunków ptaków o unikalnym znaczeniu w skali całej Warszawy i Polski.

4. Cele statutowe Towarzystwa:

- podejmowanie inicjatyw lokalnych dotyczących żywotnych spraw mieszkańców;
- dbanie o mieszkańców i warunki życia: czystość powietrza, dobrą i nieskażoną wodę i glebę;
- dbanie o zabytki, tradycje i prawidłowe zagospodarowanie terenu;
- utrzymanie wspólnej zieleni i innych terenów wspólnie użytkowanych;
- podejmowanie inicjatyw dotyczących wspólnych przedsięwzięć dla wygody i poprawy warunków życia mieszkańców;
- działalność na rzecz poprawy bezpieczeństwa mieszkańców i ich własności oraz porządku publicznego;
- dbałość o utrzymanie ładu architektonicznego, estetykę domów i ich otoczenie, ogrodów i ulic oraz pomoc sąsiedzką w tym zakresie;
- prezentowanie interesów mieszkańców w instytucjach samorządowych i innych;
- wspieranie i organizowanie działań kulturalnych, społecznych i edukacyjnych adresowanych do różnych grup wiekowych i społecznych
- pogłębianie wiedzy i rozwijanie świadomości mieszkańców na temat dziedzictwa kulturowego, budowanie i wzmacnianie tożsamości lokalnej społeczności.

5. Formy realizacji celów, przewidziane przez statut:

- podejmowanie inicjatyw i prac na rzecz lokalnego środowiska w zakresie dbałości o domy, ulice, ogrody,
- propagowanie celów Towarzystwa z wykorzystaniem wydawnictw i innych środków masowego przekazu,
- współpraca z instytucjami i organizacjami społeczno-politycznymi, religijnymi, kulturalnymi, oświatowymi, sportowymi dla dobra mieszkańców,
- prowadzenie odczytów, szkoleń i zebrań na tematy wskazane przez mieszkańców,
- propagowanie celów Towarzystwa wśród społeczności lokalnej,
- prowadzenie Fundacji Sadyba Miasto-Ogród.

OBSZARY DZIAŁALNOŚCI W OKRESIE CZERWIEC 2018 – MAJ 2022:

- I) Działalność kulturalna, edukacja, integracja**
- II) Ochrona środowiska**
- III) Inwestycje, Infrastruktura, Remonty**
- IV) Ład przestrzenny (urbanistyczny i architektoniczny)**
- V) Bezpieczeństwo, czystość i porządek**
- VI) Inne**

Priorytety określone przez Zarząd:

W obecnej kadencji Zarządu Towarzystwo skupiło się na następujących kwestiach:

- **działania kulturalne i edukacyjne** (w znacznym stopniu prowadzone on-line) uznaliśmy za priorytetowe ze względu na potrzebę dalszego budowania tożsamości lokalnej uwzględniając jednocześnie konieczność ograniczenia działań integracyjnych ze względu na pandemię COVID-19. Zwiększyliśmy nacisk na aktywizację seniorów, w tym poprzez doprowadzenie do budowy Międzypokoleniowego Miejsca Spotkań na Skwerze Ormiańskim i przygotowanie się do opracowania koncepcji jego funkcjonowania we współpracy z władzami miasta;

- **zwalczanie zagrożeń dla mieszkańców i ochrona środowiska** (próby zapobiegania negatywnym skutkom ewentualnego powstania spalarni odpadów w EC Siekierki, walka ze smogiem na Sadybie, Augustówce i Sielcach, ochrona wód Jeziorka Czerniakowskiego, odroczenie zabudowy 46 hektarów łąk w otulinie Jeziorka, poprawienie bezpieczeństwa

na Ścieżce Edukacyjnej wokół Jeziora oraz doprowadzenie do redukcji zagrożeń w ruchu pieszych i pojazdów na ul. Nałęczowskiej i przygotowania podobnych zmian na ul. Bonifacego);

- **wprowadzenie dalszych rozwiązań systemowych** (doprowadzenie do przystąpienia do sporządzenia Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Jeziora Czerniakowskiego oraz do opracowania Studium Obsługi Transportowej dla rejonu Miasta-Ogrodu Sadyba).

PRACE WYKONANE W RAMACH POSZCZEGÓLNYCH OBSZARÓW:

OBSZAR I: DZIAŁALNOŚĆ KULTURALNA, EDUKACJA, INTEGRACJA

W ramach działalności kulturalnej i integracyjnej kluczowym wydarzeniem jest Festiwal Otwarte Ogrody organizowany na Sadybie w czerwcu od 15 lat (w 2021 odbyła się 14 edycja). Festiwal cieszy się bardzo dużym zainteresowaniem mieszkańców. Niestety w związku z pandemią edycja 2020 została odwołana. Od kilku lat organizowane są również inne imprezy sąsiedzkie. Wczesną jesienią odbywa się turniej tenisa ziemnego Sadyba Cup, w ostatnich latach w ramach imprezy pod nazwą „Babie lato na Sadybie” połączonego z jesienną edycją pchlego targu. W latach 2014-2018 Pracownia Sztuki Dziecka organizowała zimowe spotkania przed Bożym Narodzeniem – Okrężną Artystyczną, natomiast w karnawale 2019 i 2020 organizowany był Oficerski Bal Sadybiański. Staramy się, by te wydarzenia na stałe wpisały się w sadybiański kalendarz imprez kulturalnych. W latach 2018-2022 mogliśmy słuchać wielu koncertów zespołu muzycznego „Sadyba śpiewa”, który powstał w 2017 r. jako oddolna inicjatywa mieszkanki naszego osiedla, z którą Towarzystwo regularnie współpracuje przy organizowaniu występów plenerowych. W latach 2018-2022 (do maja) otrzymaliśmy kilka dotacji na organizację projektów kulturalnych zgłaszanych w ramach różnych programów, np. z Programu *Niepodległa*. Na wiele złożonych przez nas wniosków o dotacje niestety otrzymaliśmy negatywne odpowiedzi (Program *Niepodległa*, Fundacja ORLEN i inne). Niestety rok 2020 był praktycznie wykluczony w organizacji jakichkolwiek wydarzeń kulturalnych ze względu na pandemię, nie odbył się w tym roku Festiwal Otwarte Ogrody ani Turniej tenisowy Sadyba Cup. Natomiast bardziej byliśmy aktywni w sieci, np. od sierpnia 2020 roku prowadzimy cykl *Literacka Sadyba* na profilu Facebookowym Towarzystwa, w ramach którego opisywane są książki, które powstały na Sadybie lub są o Sadybie.

Szczegółowe informacje dotyczące wyżej wymienionych imprez kulturalnych i integracyjnych:

- 1) **Festiwal Otwarte Ogrody.** Sztandarowym projektem kulturalnym Towarzystwa jest festiwal Otwarte Ogrody, odbywający się na Sadybie corocznie od 2007 roku, w jeden (zwykle drugi) weekend czerwca. Ma on na celu przybliżenie różnych aspektów lokalnego dziedzictwa kulturowego oraz zintegrowanie wokół nich lokalnej społeczności. Jest organizowany przez mieszkańców Sadyby dla sąsiadów i wszystkich chętnych spoza osiedla, głównie w prywatnych ogrodach, ale również w przestrzeni publicznej osiedla. Festiwal na Sadybie jest jednym z kilku, które odbywają się co roku pod tym samym hasłem („Otwarte Ogrody”) w zaprzyjaźnionych miastach-ogrodach w Warszawie i okolicach: Podkowa Leśna, Milanówek, Komorów, Józefów, Konstancin Jeziorna, Zalesie Dolne, Włochy. W styczniu 2010 roku festiwal ten otrzymał nagrodę w konkursie „Liderzy Europejskiego Roku Kreatywności i Innowacji 2009 w Polsce” w kategorii „Kultura i sztuka”.

- 1a) **12. edycja Festiwalu w 2018 roku.** W dniach 8-10 czerwca 2018 r. mieszkańcy Miasta Ogrodu i Towarzystwo, pełniące funkcję animatora i koordynatora wydarzeń, zorganizowali w sumie 30 imprez. Patronem honorowym festiwalu było UNESCO, Marszałek Województwa Mazowieckiego i Urząd Dzielnicy Mokotów, sponsorami byli: APR, NABO Cafe, KUKBUK, Ziąja, zaś partnerami byli: EDDA, Gondor, Benjamin Moore, Pracownia Sztuki dziecka, Restauracja Zegarmistrzowska, natomiast partnerami medialnymi byli: RDC, Sadyba24, Południe. Oto zorganizowane w ramach festiwalu imprezy, pogrupowane według głównych tematów przewodnich:

- **Wydarzenie inauguracyjne:**

- **Sadyba Śpiewa Piosenki Starszych Panów!** Festiwal otworzył występ amatorskiego chóru "Sadyba śpiewa". To niezwykle zespół śpiewających sąsiadek pod dyrekcją Małgosi Terleckiej, również Sadybianki. Program - "Sadyba śpiewa piosenki Starszych Panów" - zamykał pierwszy sezon jego działalności artystycznej i został owacyjnie przyjęty.

- **Wystawy i warsztaty plastyczne:**

- **Codzienna Sadyba - wczoraj i dziś.** Dwie Sadybianki, mama i córka, ta sama ulica, ten sam dom, wspólne ścieżki i zdjęcia miejsc zmienionych przez czas. Wystawa zdjęć codziennej Sadyby autorstwa Danki Dejter-Przybylik i jej córki Małgorzaty Przybylik-Kucharskiej.
 - **Warsztaty plastyczne dla dzieci z Pracownią Sztuki Dziecka.** Odświeżamy kolorowy Placyk na Placu Rembowskiemu, ale tym razem stworzyliśmy z niego wielką grę: w klasy, memory - zwierzęta Jeziorka Czerniakowskiego, szachownica, gra w kolory dla maluchów i wiele innych.
 - **Ogrodowa abstrakcja** – wystawa malarstwa Ludwika Rusinowicz. Wystawa obrazów - "abstrakcji" wykonanych głównie farbami akrylowymi w pięknej scenerii jednego ze starszych ogrodów Sadyby.
 - **Jezioro Czerniakowskie - pejzaże.** Wystawa prac w technice pastel olejny autorstwa Barbary Włodarczyk
- **Imprezy muzyczne i teatralne:**
 - **Potańcówka w stylu retro z muzyką na żywo!** Zaprosiliśmy mieszkańców na potańcówkę oraz koncert wspaniałego zespołu „Happy Band”, który przeniósł nas w magiczne lata 30-te. Prowadzenie: Katarzyna Stoparczyk.
 - **Sadyba Gramy my!** Koncert Sadybiańskich Talentów. Do występu zaprosiliśmy ochotników z Sadyby - miłośników aktywności wokalne i ruchowe. Soliści, instrumentalni, duety, zespoły pochwalili się swoim talentem przed sadybiańską publicznością.
 - **„Podkopianin aktorem”.** Nieformalna Grupa Teatralna „Między słowami” z Podkowy Leśnej zaprezentowała adaptację wybranych miniatur teatralnych z cyklu "Parady" Jana Potockiego.
 - **Wanda Turowska w oczach uczniów** – przedstawienie teatralne. Uczniowie klasy 5a w kilku scenach przedstawili życie Patronki swojej szkoły- Pani Wandy Turowskiej.
- **Wykłady:**
 - **Jan & Jan ... Historia zegarów i zegarków polskich** "w czasach słusznie minionych"; Jan Szymański i Jan Rygiel - rozmowa dwóch pozytywnie cykających duszyczek w stylu *socreal*.
 - **O Annie i o Stanisławie Grochowiaku.** O życiu na Sadybie, na ulicy Morszyńskiej, o żonie poety „kobiecie domowej” Annie, zwanej Magdą Grochowiak. Wykład o życiu domowym poety, o warsztacie poety „Współczesności”. Nie sposób ująć tej biografii w karb, bo poeta wymykał się klasyfikacjom. Na to wyjątkowe spotkanie do ogrodu przy bloku, w którym mieszkał poeta, zaprosiła Teresa Dąbrowska, przewodniczka po Warszawie, autorka książek „Warszawa literacka lat międzywojennych” oraz „Pasje i marzenia”.
 - **Spotkanie z gwarą warszawską.** Pasjonatka Warszawy Maria Bulikowska poprowadziła zajęcia dla dzieci w wieku 5+ lat, na których opowiedziała o gwarze warszawskiej – posłuchaliśmy, czym był język dawnej Warszawy, nauczyliśmy się kilku zwrotów i opowieści o mieście, które pamiętają starsze pokolenia. W ramach zajęć były też zabawy ruchowe (np. berek dzyndzaj) i wspólne rysowanie.
- **Imprezy sportowe:**
 - **I Mistrzostwa Sadyby w Brydżu.** Sadybiański turniej brydżowy. Dla miłośników najlepszej gry przy zielonym stoliku. Dla początkujących i bardziej zaawansowanych.
 - **Sadybianie na START!** Tak jak w kilku poprzednich latach zaprosiliśmy dorosłych oraz dzieci do biegu wokół szkolnego boiska. Bieg miał kilka kategorii wiekowych a jego organizatorem była Szkoła Podstawowa nr 115 przy ul. Okrężnej.
- **Imprezy integracyjne:**
 - **PSAadybianin Roku 2018.** Zaprosiliśmy wszystkie psy, niezależnie od rasy, wieku i rozmiaru do wspólnej zabawy. Już po raz czwarty wybraliśmy psią królową i psiego króla Sadyby, czyli PSAadybiankę i PSAadybianina Roku.
 - **Pchli targ.** Jak co roku, mieszkańcy wystawili na sprzedaż zbędne rzeczy ze swych piwnic, strychów, szaf, kredensów i zakamarków – impreza „obowiązkowa” od początku organizacji Festiwalu.
 - **Pyszny konkurs sąsiedzki na najlepsze CIACHO SADYBY.** Już po raz trzeci zaprosiliśmy do zagniatania, ubijania, ucierania, karmelizowania, pieczenia NA SŁODKO z czekoladą, owocami, cukrem, miodem!
 - **Sąsiedzki konkurs na sadybiańską nalewkę.** Można było spróbować nalewek zgłoszonych do konkursu, porozmawiać z ich twórcami oraz oddać głos publiczności na najlepszą i najciekawszą nalewkę oraz najpiękniejszą etykietę.

- **Plenerowe studio portretowe.** Zagrały czerń i biel tworząc indywidualne portrety Sadybian! W tym celu Agnieszka i Paweł Murakowie (Metka Studio) zaprosili mieszkańców Sadyby na sesję portretową do ogrodu! Szczególnie mile widziani byli najstarsi mieszkańcy Sadyby.
- Wspólna fotografia Sadybian. Nasza wielka sadybiańska rodzina i przyjaciele kolejny raz zostali uwiecznieni przez Pawła Muraka z *Metka Studio*.

1b) 13. edycja festiwalu w 2019 roku. W dniach 14-16 czerwca 2019 r. mieszkańcy Miasta Ogrodu i Towarzystwo zorganizowali w sumie 30 imprez. Patronami honorowymi festiwalu byli: UNESCO, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Urząd Dzielnicy Mokotów, sponsorami – KUKBUK, NABO Cafe, Ziaja oraz kilkunastu mieszkańców Sadyby, partnerami – EDDA, Gondor, Pistacja, Restauracja Zegarmistrzowska a partnerami medialnymi – Sadyba24.pl, Polskie Radio RDC. Oto wybrane imprezy, pogrupowane według głównych tematów przewodnich:

- **Wydarzenie inauguracyjne:**
 - „**Sadyba da się lubić**” - po raz drugi nasz ulubiony sadybiański chór „Sadyba Śpiewa” otworzył Festiwal! Tym razem motywu przewodnim spektaklu były piosenki o Warszawie.
- **Imprezy muzyczne i teatralne:**
 - **Potańcówka w stylu retro.** Już po raz 4. spotkaliśmy się w świetnych nastrojach i przebraniach w stylu lat 20-tych i 30-tych. Imprezę poprowadziła Katarzyna Stoparczyk.
 - **Pani i Panowie.** Muzykujący przyjaciele i przyjaciele muzyki. Grają dla przyjemności własnej i znajomych. Najchętniej poruszają się w okolicach soulu i jazzu. Zagraли w składzie: Martyna Mioduszevska – wokół, Mateusz Galica – saksofony, Adam Jujka – gitary, Kuba Antoszewski (reprezentant Sadyby) – instrumenty klawiszowe, Andrzej Kowalski – gitary basowe i Miguel Nieto – bębny i inne instrumenty perkusyjne.
 - **Kameralny koncert w ogrodzie.** Michał Przerwa-Tetmajer nagrał 10 albumów i występował w wielu krajach Europy i Azji, a dla nas jego bezpretensjonalne, nastrojowe piosenki z najnowszej płyty zabrzmiały w zielonej przestrzeni ogrodu na Sadybie.
 - **„Wieczór”, „Meduza”, „Theatrum Magicum”...** Podwórkowe kino Marcina Giżyckiego, naszego sąsiada, który zrobił wiele filmów dokumentalnych, eksperymentalnych i animowanych. Marcin wykłada historię sztuki w Polsce i USA, dyrekturuje Międzynarodowemu Festiwalowi Filmu Animowanego ANIMATOR w Poznaniu, opublikował kilka książek z zakresu historii sztuki i filmu. W wolnych chwilach fotografuje i pisze absurdalne wierszyki. Stara się nie znudzić siebie samego.
- **Wystawy-warsztaty- wykłady-spacery:**
 - **Sadyba w obiektywie Tadeusza Rolke.** Spotkanie z mistrzem! Jeden z najwybitniejszych autorów w historii polskiej fotografii, fotoreporter prasowy, fotograf mody, twórca fotografii kreatywnej. Rozmowę poprowadził Mariusz Gajewski.
 - **„Nie ma to jak sąsiedzi”.** Spotkanie z pisarką Agnieszką Taborską, autorką książki dla dzieci i dorosłych, zainspirowanej Sadybą i „blokiem oficerskim”. Agnieszka jest autorką ponad 20 książek. Sadyba występuje też w jej zbiorach opowiadań „Wieloryb, czyli przypadek obiektywny” i „Nie tak jak w raju”. Spotkanie połączone z otwarciem wystawy ilustracji do książki autorstwa Aleksandry Gołębiewskiej poprowadziła Katarzyna Stoparczyk.
 - **„Miasta i zegary”.** Historia zegarów w przestrzeniach publicznych. Spotkanie poprowadził Jan Szymański – zegarmistrz, kolekcjoner, znawca historii i rzemiosła zegarmistrzowskiego.
 - **Piekarscy na Sadybie.** Spotkanie z Małgorzatą Piekarską, która opowiedziała, jak sadybiański blok oficerski wpisał się w życie jej całej rodziny. Jak sama mówi: „Na Sadybie przede wszystkim ważni byli sąsiedzi i wchodzenie w społeczność Miasta-Ogrodu. Pradziadek działał społecznie na terenie osiedla, ojciec i stryj chodzili do miejscowej szkoły. Sielankę przerwała wojna. Ze szkoły nr 115 została kupka desek, którymi palono pod piecem...”
 - **Czas na sztukę!** Warsztaty plastyczne dla dzieci w przedszkolu na Zacisznej. Dzieci malowały na sztalugach! I mogły podpatrzeć mistrzów. Katarzyna Derkacz-Gajewska, Eliza Wolff, Paweł Sochacki poprowadzili artystyczne zajęcia w cieniu jabłonek.
 - **Ulica Zdrojowa naszych marzeń.** Studenci architektury z Politechniki Warszawskiej pod kierunkiem dr inż. arch. Wojciecha Bartoszczuka przygotowali 5 koncepcji nowego zagospodarowania ulicy. Większość z nich wprost nawiązywała do koncepcji miasta-ogrodu proponując m.in. rozwiązania zmierzające do uspokojenia ruchu pojazdów i zamiany ulicy w deptak, stworzenia parku linearnego, tężni itp.. Podczas spotkania studenci zaprezentowali swoje nowatorskie pomysły, a mieszkańcy przekazali im swoje opinie. Organizator spotkania - Sławomir Nałęcz – podsumował spotkanie jako przykład dobrej praktyki w zakresie urbanistyki partycypacyjnej – tak potrzebnej obu stronom procesu projektowania miasta.
 - **Sadyba - miasto pszczoł.** Spotkanie poświęcone roli owadów zapylających w ekosystemie, ze specjalnym uwzględnieniem Sadyby. Opowieść o pszczołach, ulach, wosku i miodzie. Gość honorowy – Jerzy Woyke – nestor polskiego pszczelarstwa.

- **Spacer "Czarny parasol na Sadybie"**. Kiedy czytamy książkę "Uwaga! Czarny parasol", zachwycamy się, jak Adam Bahdaj precyzyjnie opisał Sadybę. Rozpoczynamy spacer z książką w rękę i prawie nic się nie zgadza. Mimo wszystko skonfrontowaliśmy książkę z realiami. Spotkanie poprowadziła Olga Brzozowska.
 - **Skąd się wziął na Sadybie piesek Fafik?** Dorota Łoskot-Cichocka opowiedziała o książce „Nelka i piesek Fafik”, w której opisała i zilustrowała historię ich sadybiańskiego pieska-znajdy. Na spotkanie zaprosiła wraz z Nelką i Fafikiem wszystkich - małych i dużych, miłośników psów i wszelkich żywych stworzeń!
 - **Wystawa malarstwa Hanny Chromińskiej**. Lokalna malarka zaprezentowała swoje nowe prace inspirowane Sadybą, w tym pejzaże i portrety Sadybian.
- **Wydarzenia integrujące:**
- **Pyszny konkurs sąsiedzki na najlepsze CIACHO SADYBY**. Czwarta już edycja. Zaprosiliśmy mieszkańców do podzielenia się swoim przepisem na ich ulubione ciasto.
 - **PSAadybianin Roku 2019**. Po raz czwarty zaprosiliśmy sadybiańskie psy, niezależnie od rasy, wieku i rozmiaru, do wspólnej zabawy. W tym roku w konkursie na PSAadybianina Roku pojawiła się nowa konkurencja: Najbardziej podobna para - PSAadybianin i jego pani/pan. Organizacją wydarzenia zajęła się Małgorzata Przybylik-Kucharska.
 - **Pchli targ**. Coroczna impreza „obowiązkowa” od początku organizacji Festiwalu.
 - **Biało-czarny Sadybian Portret - odsłona druga**. Agnieszka i Paweł Murakowie (Metka Studio) zaprosili ponownie mieszkańców Sadyby na fotograficzną sesję portretową do ogrodu. Klimatyczne czarno-białe zdjęcia w naturalnym świetle, bez retuszu, ale z sercem!
 - **Wspólna fotografia Sadybian**. Nasza lokalna wielka rodzina i przyjaciele zostali uwiecznieni przez Pawła Muraka z *Metka Studio*.
- **Imprezy sportowe:**
- **II Mistrzostwa Sadyby w Brydżu**. Sadybiański turniej brydżowy. Dla miłośników najlepszej gry przy zielonym stoliku. Dla początkujących i bardziej zaawansowanych.
 - **Sadybianie na START!** Już od kilku lat zapraszamy dorosłych oraz dzieci w podziale na kategorie wiekowe do biegu! Okrążamy boisko szkolne. Bieg jak zwykle zorganizowała Szkoła Podstawowa nr 115 przy ul. Okrężnej.

1c) 14. edycja festiwalu w 2020 roku ODWOŁANA. W tym roku festiwal planowany był w dniach 5-7 czerwca 2020 r. Otrzymaliśmy potwierdzenie objęcia imprezy patronatem od: UNESCO, Marszałka Województwa Mazowieckiego oraz Urząd Dzielnicy Mokotów, potwierdzenia od sponsorów (Kukbuk, NABO Cafe, Ziaja), i partnerów (EDDA, Gondor), oraz partnerów medialnych (Radio dla Ciebie, Sadyba24.pl). Cały program festiwalu był dograny i potwierdzony. Niestety w związku z pandemią **zdecydowaliśmy się odwołać ten festiwal**. Oto wybrane imprezy, które były zaplanowane:

- **Bajeczny koncert Sadyba Śpiewa** – koncert zespołu Sadyba Śpiewa, miały pojawić się najbardziej znane hity z bajek, uwielbianych zarówno przez dzieci jak i dorosłych.
- Warsztaty plastyczne dla dorosłych – akwarele botaniczne;
- "Ziemia Parkiem Narodowym" - wernisaż ekologiczny, pokaz filmów, koncert dziecięcy oraz Musical „Kształt wody” – przygotowane przez Przedszkole BabyCity;
- Kreatywne zajęcia z gliną na warsztatach w pracowni Ceramix;
- Wernisaż wyjątkowych plakatów „Sadybiańskie uliczki” przygotowanych specjalnie na Festiwal, przez Pracownię Sztuki na ul. Okrężnej;
- Koncerty sadybiańskich talentów – Sadyba Gramy MY!
- Koncert zespołu Pani i Panowie;
- Konkurs na najlepsze Ciacho Sadyby;
- Potanówka - w tym roku planowana była w nowej odsłonie „La noche blanca” wraz ze wspólnym zdjęciem Sadybian;
- Pchli targ;
- Wykłady i wystawy malarstwa;
- Biegi i turniej brydżowy.

1d) 14. edycja festiwalu w 2021 roku. Po rocznej przerwie związanej z pandemią odbył się kolejny festiwal w dniach 11-13 czerwca 2021 r. mieszkańcy Miasta Ogrodu i Towarzystwo zorganizowali w sumie 20 imprez, w tym 4 wydarzenia online. Patronami honorowymi festiwalu byli: UNESCO, Marszałek Województwa Mazowieckiego, Urząd Dzielnicy Mokotów, sponsarami i partnerami – KUKBUK, Ziaja,

EDDA, Pracownia Sztuki Dziecka, Szklarnia, Niecodzienna, Benjamin Moore a partnerami medialnymi – Sadyba24.pl i Polskie Radio RDC. Oto wybrane imprezy, pogrupowane według głównych tematów przewodnich:

- **Wydarzenie inauguracyjne:**
 - „**Powrót do przeszłości**” - kolejny raz nasz ulubiony sadybiański chór „Sadyba Śpiewa” otworzył Festiwal! Po przerwie spowodowanej pandemią zaprezentowane zostały piosenki z różnych wcześniejszych koncertów organizowanych na żywo i online.
- **Imprezy muzyczne i teatralne:**
 - **Pani i Panowie.** Muzykujący przyjaciele i przyjaciele muzyki grający dla przyjemności własnej i znajomych. Najchętniej poruszają się w okolicach soulu i jazzu. Tym razem, choć wszystko było dopięte na „ostatni guzik” koncert w ostatniej chwili został odwołany, gdyż tuż przed jego rozpoczęciem zerwała się okropna ulewa, która zmoczyła sprzęt i uniemożliwiła zorganizowane imprezy.
- **Wystawy-warsztaty- wykłady-spacery:**
 - **30 lat Towarzystwa-** Jerzy Piasecki podsumował 30 lat działań TSK MOS;
 - **Akwarela botaniczna.** Warsztaty plastyczne z Marysią Mazurowską;
 - **Polskie wycinanki Amerykanki.** Wystawa wycinanek Susan Throckmorton;
 - **Zielono nam** – warsztaty dla dzieci z Kasią Derkacz-Gajewską;
 - **Fafik i futerał** – gra miejska dla dzieci przygotowana i poprowadzona przez Dorotę Łoskot-Cichocką;
 - **Architektki Sadyby** – spacer historyczny poprowadzony przez Olę Brzozowską;
 - **Erotyka, kobiecość, ulotność** – wystawa prac plastycznych Elwiry Kowalczyk- Konopki;
 - **Nadzwyczajne przypadki sadybiańskie, jakich doświadczył na swojej skórze wielki marszałek Lubomirski - rowerowa gra miejska,** którą przygotowała i poprowadziła Jola Cichocka;
 - **Wystawa malarstwa Magdaleny Lenartowicz** z oprawą muzyczną w ogrodzie Karoliny Lewestam;
 - **Sadybiańskie uliczki w plakatowych wariacjach** – wystawa plakatów pań z Pracowni Sztuki Dziecka, zajęć prowadzonych pod okiem Kasi Derkacz-Gajewskiej;
 - **Spacerownik Sadybiański** – przy ul. Jodłowej 12 odsłonięto mapę do spacerowania po Sadybie (*Spacerownik Sadybiański*) narysowanej przez Zosię Dzierżawską (zrealizowanej w ramach projektu z inicjatywy lokalnej) oraz spacer z Michałem Szymańskim. Dodatkowo wydrukowano 1500 folderów, które są rozdawane w restauracjach *NieCodzienna, Szklarnia, Zegarmistrzowska*;
 - **Pandemia na mansardzie** – Agnieszka Taborska czytała fragmenty swojej książki – online;
 - „**Rzeźbiarz z kamerą**” – pokaz filmu Marcina Giżyckiego wraz ze wstępem autora – online.
- **Wydarzenia integrujące:**
 - **Pyszny konkurs sąsiedzki na najlepsze CIACHO SADYBY.** Kolejna już edycja. Zaprosiliśmy mieszkańców do podzielenia się swoim przepisem na ich ulubione ciasto;
 - **Najpyszniejsza nalewka na Sadybie** – konkurs nalewek;
 - **Pchli targ.** Coroczna i jak zawsze bardzo popularna impreza wpisująca się w pierwsze z 3 R w ramach światowego trendu RE-USE, REDUCE, RECYCLE zmierzającego do ochrony środowiska poprzez przekazanie do dalszego używania komuś innemu niepotrzebnych nam rzeczy zamiast zaśmiecania nimi naszej planety jako odpadami. . Podczas targu Kasia Stoparczyk poprowadziła aukcje dwóch obrazów przekazanych dla TSK MOS przez Kasię Derkacz Gajewska i Magdalenę Lenartowicz.
 - **Wspólna fotografia Sadybian.** Tym razem powstał kolaż ze zdjęć nadesłanych mailowo.

2. Okrężna Artystyczna

Sąsiedzkie wydarzenie integrujące mieszkańców Sadyby. Pierwsza edycja odbyła się w grudniu 2014 r. i od tamtej pory przed świętami Bożego Narodzenia mieszkańcy spotykają się na ul. Okrężnej przed *Pracownią Sztuki Dziecka*. Pomysłodawczynią i organizatorką tego wydarzenia jest Katarzyna Derkacz-Gajewska, Sadybianka, artystka grafik, absolwentka warszawskiej ASP, która prowadzi Pracownię Sztuki Dziecka.

Stałe punkty programu Okrężnej Artystycznej to:

- Wernisaże artystów plastyków.
- Wspólne lepienie łańcucha papierowego na choinkę – bicie rekordu Warszawy.
- Konkurs na najładniej świątecznie ozdobiony dom lub posesję w Mieście Ogrodzie Sadyba.
- Kiermasz wyrobów artystycznych i rękodzieła – sprzedawane są dzieła zaprzyjaźnionych artystów (ceramika, grafika, malarstwo) oraz wyrobów wykonanych ręcznie przez mieszkańców Sadyby (artystów amatorów, w tym dzieci, uczęszczających na zajęcia do Pracowni Sztuki Dziecka, ale także przetwory domowe, wyroby szydełkowe, ozdoby świąteczne, itd.).

W wydarzeniu biorą aktywny udział właściciele lokalnych restauracji NABO Cafe oraz Restauracji Zegarmistrzowskiej, którzy przygotowują stoiska z darmowym poczęstunkiem – gorącą herbatą, barszczem, ciastem itp.

Ostatnia edycja odbyła się w grudniu 2018.

3. Sadyba Cup – tenisowy turniej deblowy

Turniej tenisowy dla dzieci był organizowany w latach 2013-2015 w ramach Festiwalu Otwarte Ogrody Sadyba, natomiast w roku 2016 został „wyjęty” z programu Festiwalu i jest organizowany jako odrębne wydarzenie we wrześniu na kortach TKKF WARS przy ul. Jodłowej 1/3. W godzinach 11:00-16:00 trwają rozgrywki tenisowe, natomiast po turnieju zawodnicy i kibice zapraszani są na sąsiedzki grill z poczęstunkiem przygotowywanym przez TKKF WARS. Puchary i nagrody pochodzą od firm lokalnych i prywatnych sponsorów: m.in. KUKBUK, NABO Cafe, Zegarmistrzowska, Browar Jabłonowo i inni. Organizacją turnieju zajmowała się Anna Lasocka.

Jesienne turnieje tenisowe odbyły się:

- 9 września 2018,
- 14 września 2019,
- 4 września 2021.

4. Babie lato na Sadybie

Od 2017 roku w jeden z wrześniowych weekendów odbywa się „Babie lato na Sadybie”. W pierwszym dniu (w sobotę) organizowany jest pchli targ na Skwerze Ormiańskim (w parku obok Szkoły Podstawowej nr 115, róg Okrężnej i Powsińskiej). W drugim dniu (w niedzielę) jest turniej tenisa Sadyba Cup (opisany powyżej). Organizacją pchlego targu w ramach *Babiego lata na Sadybie* zajmują się regularnie Katarzyna Molska i Elżbieta Bonder. W 2020 roku z powodu pandemii impreza nie odbyła się. Kolejna została zorganizowana 5 września 2021 r. Był to pchli targ i turniej planszówek zorganizowany przez Kacpra Karasia.

5. Jesienne spotkania na Sadybie

Jesienią 2019 zorganizowano cykl czterech spacerów/ spotkań:

- 27 października 2019 r. – gra miejska „Jak dobrze znasz Sadybę?” przygotowana i poprowadzona Zofię Stanisławską,
- 3 listopada 2019 – wykład Marii Sołtys pt „Miasto ogród- sposób na życie”,
- 11 listopada 2019 - „Fortyfikacje Warszawy na przykładzie Fortu IX” - gawęda historyczna i spacer po Forcie i Parku Szczubelka, zorganizowany przez Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej,
- 17 listopada 2019 – Olga Brzozowska poprowadziła spacer „Sadyba to też bloki!” - po osiedlu „Sadyba” zaprojektowanym przez wybitną architektkę Halinę Skibniewską.

Spotkania te były nieodpłatne, zorganizowane bezkosztowo, wszyscy prelegenci występowali społecznie.

6. Oficerski Bal Sadybiański

W 2019 r. zainicjowaliśmy nową imprezę kulturalno-integracyjną. We współpracy z Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej zorganizowaliśmy I Oficerski Bal Sadybiański. Bal ten odbył się 23 lutego 2019 w kazamacie Fortu, na terenie i we współpracy z Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej. Bal cieszył się takim zainteresowaniem (uczestniczyło 120 osób), że w Towarzystwo zdecydowało się go powtórzyć 25 stycznia 2020 r. (uczestniczyło ponad 100 osób). Do tańca przygrywał zespół *The Warsaw Dixilanders*, dobrze znany z potańcówek retro organizowanych w ramach Festiwalu Otwarte Ogrody Sadyba. Bal kontynuuje tradycje przedwojenne. Nawiązuje do oficerskiego charakteru osiedla. Uczestnicy przybyli w kreacjach retro (1910-1945) a nawet w mundurach z epoki lub współczesnych. Podczas bali były konkursy z nagrodami – konkursy muzyczne, konkursy znajomości Fortu i Sadyby. Nagrody pochodziły od lokalnych sponsorów. Byli oczywiście wybrani Królowa i Król Balu. Ta inicjatywa cieszy się takim powodzeniem, że zakładamy kontynuację w latach kolejnych, chociaż w latach 2021 i 2022 bal nie odbył się ze względu na pandemię.

7. Niepodległa duchem - Historia Sadyby Oficerskiej 1923-2018;

Wnioskowana dotacja w ramach konkursu 'Małe granty w Dzielnicy Mokotów: środki w zakresie kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego'.

Projekt Niepodległa duchem - historia Sadyby Oficerskiej został zrealizowany na jesieni 2018 r. dzięki współpracy z Urzędem Dzielnicy Mokotów i Katarzyną Szczepaniak, która zawarła porozumienie z Działem Promocji Urzędu. Oprócz TSK MOS partnerami projektu byli Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej oraz Szkoła Podstawowa 115 przy ul. Okrężnej, Akademia Znajomych, Fundacja Serce Dziecka, Oficyna Wydawnicza Oryginały, Fundacja Pistacja, Zegarmistrzowska - Kawiarnia i Restauracja; Lunia Bonder, Sadyba24.

Z okazji 95-lecia Sadyby odbyły się dwa spotkania poświęcone historii Sadyby, wystawa oraz koncert zespołu *Sadyba Śpiewa*, a także 2 konkursy - plastyczny dla dzieci oraz fotograficzny dla dorosłych pod hasłem "Moja Sadyba".

8. Wiktoria 1920 – historie i rekonstrukcje; 19 września 2020 roku

Projekt zrealizowany ze środków programu "Koalicje dla Niepodległej" #wiktoria 1920; kwota pozyskanej dotacji: **35 950,00 PLN**. Obchody setnej rocznicy Bitwy Warszawskiej na Sadybie odbyły się we współpracy Towarzystwa z partnerami głównymi Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej (MPTW) i Szkołą Podstawową 115 przy ul. Okrężnej oraz innymi: Wolontariat Muzeum Polskiej Techniki Wojskowej, Fundacja Pro Militar, Towarzystwo Historyczne "Rok 1920", GRH Bluszcz, Oficyna Wydawnicza Oryginały, Akademia Znajomych .

W programie znalazły się:

- Rekonstrukcja punktu poborowego Wojska Polskiego z 1920 r.,
- Prezentacje mody kobiecej i męskiej z okresu,
- Wystawy plenerowe ,
- Pokazy sprzętu ciężkiego z kolekcji MPTW,
- Gra miejska „Wiktoria 1920”,
- Wykłady, spacer,
- Pokaz balonowy.

9. Wolna Polka. Kobiety II RP

Projekt otrzymał dotację w wys. **9900 PLN** z Biura Edukacji m.st. Warszawy i został zrealizowany w 2020 roku.

Odbyło się 5 wykładów online i pokaz filmu 'Siłaczki', reż. Marta Dzido i Piotr Śliwowski, w rocznicowy weekend uzyskania praw wyborczych przez Polki. Partnerzy to m.in. Akademia Znajomych, Fundacja Obiektyw-Na, Fundacja Art Transfer, Damosfera, GRH Bluszcz, Bednarska Szkoła Realna, Ogrodowe miasto - Sadyba24.

10. Kwerenda historyczna „Sadyba eksperymentalna, Sadyba spółdzielnia, po 1945 roku”

Prace nad kwerendą rozpoczęto w 2020 roku i są kontynuowane. Kwerenda obejmuje przeprowadzanie wywiadów on-linowych i osobistych, kolportaż ulotek informacyjnych, plakaty towarzyszące –zachęcające do przekazywania informacji historycznych dla realizacji projektu. Autor Józek Dutkiewicz.

11. Tablice historyczne na Sadybie

Projekt dotyczy uporządkowania tablic historycznych zawieszonych wiele lat temu na ogrodzeniach wielu posesji w Mieście-Ogrodzie Sadyba, zaktualizowania ich treści merytorycznych oraz fotografii. Projekt rozpoczęto w 2020 roku. Planujemy przygotowanie nowej serii 100 tablic na 2023 rok, 100 lecie Sadyby. Poszukujemy środków finansowych. Osobą koordynującą działania jest Józek Dutkiewicz.

12. Pomnik dla 18 oficerów z Sadyby, którzy zginęli w Katyniu i Charkowie

Projekt zrealizowany przez ZZW (Zarząd Zieleni m.st. Warszawy) w ramach zgłoszonego projektu z inicjatywy lokalnej przez Aleksandrę Karkowską oraz członków rodziny jednego z oficerów: Feliksa Kamińskiego, Brygidę Grodzicką i Macieja Skrzyпка. 9 kwietnia 2022 nastąpiło oficjalne odsłonięcie tablicy pamiątkowej z nazwiskami 18 oficerów oraz pomnika w formie 18 dębów, projekt nasadzeń wykonała bezpłatnie Katarzyna Molska. Po oficjalnym odsłonięciu odbyły się tematyczne wykłady historyczne w Forcie oraz gra miejska dla dzieci i młodzieży.

13. Cykl Sadyba Literacka na Facebooku TSK MOS

W ramach cyklu prezentowane są książki, które powstały na Sadybie, są o Sadybie lub zostały napisane przez twórców z Sadyby. Co drugi piątek od sierpnia 2020 roku prezentowany jest tytuł. Cykl realizują Aleksandra Karkowska i Józek Dutkiewicz,

14. Sadybiańska karta świąteczna

W grudniu 2020 zainicjowaliśmy akcję „Sadybiańska karta świąteczna”. Chcemy co roku przygotowywać karty świąteczne, do których o ilustracje prosimy lokalnych twórców. W 2020 roku ilustracje wykonała Joanna Rusinek, w 2021 - Zosia Dzierżawska.

15. Akcja Prezent dla Seniora

100 seniorów z miasta ogrodu otrzymało niecodzienną przesyłkę do skrzynek pocztowych przed Świętami Bożego Narodzenia 2020. Przesyłka zawierała personalną kartę z życzeniami świątecznymi od Towarzystwa (1-sza edycja Sadybiańskiej Kartki Świątecznej) oraz tomik wierszy „Rymy Odnalezione” autorstwa Izabeli Płatkowskiej, jednej z najstarszych mieszkanki Sadyby. Został on wydany z inicjatywy Oli Karkowskiej w nakładzie 250 egzemplarzy w grudniu 2020. Projekt zorganizowany w sadybiańskim składzie: Ola Karkowska i Kasia Prafianowicz – realizacja projektu i organizacja zbiórki - zebrano 3000 PLN. W wydaniu tomiku uczestniczyli: wydanie i składanie tomiku - Bohdan Gawroński - wydawnictwo VEDA – po kosztach, Magdalena Osewska - projekt grafiki na okładce – bezpłatnie, Katarzyna Bogucka – bezpłatna korekta tekstu, Jerzy Piasecki – bezpłatna organizacja kolportażu, wolontariusze (wypisywane kartek, pakowanie i roznoszenie): wolontariusz - Weronika Łokaj, Joanna Moszyńska, Nela Cichocka, Marta Piasecka oraz Anna Moszyńska i Agnieszka Łokaj.

16. Badanie potrzeb seniorów po kątem działalności MMS na Sadybie

W grudniu 2021 przeprowadziliśmy projekt polegający na zbadaniu potrzeb i oczekiwań seniorów 60+ związanych z mającym powstać w 2022 r. pawilonem na Skwerze Ormiańskim – MMS (Międzypokoleniowym Miejscem Spotkań). Została zdefiniowana ankieta, przeprowadziliśmy badanie wśród 73 osób, na podstawie których studenci II roku Studiów Miejskich Uniwersytetu Warszawskiego pod kierownictwem dr Magdaleny Rosochackiej-Gmitrzak dokonali analizy danych i przygotowano raport końcowy. Raport został sfinansowany ze środków Urzędu m.st. Warszawy w ramach projektu „Projektowanie starości: KADRY KULTURY kurs praktyk międzypokoleniowych i inkubator inicjatyw senioralnych” (realizowany jest przez Towarzystwo Inicjatyw Twórczych „ę” i współfinansowany ze środków m. st. Warszawy oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności).

17. Pawilon Sąsiedzki

Na Sadybie brakuje ogólnodostępnego lokalu, w którym możemy się zintegrować, zorganizować spotkanie czy wystawę, gdzie dzieci otrzymają bezpłatną pomoc w odrabianiu lekcji, a seniorzy wypiją tanią kawę i mile spędzą czas poza domem. Pomimo podejmowania wielu inicjatyw w tym kierunku do roku 2006 nie udało się uzyskać od miasta odpowiedniego pomieszczenia. Odpowiadając na potrzeby i prośby mieszkańców Sadyby i członków Towarzystwa, w 2019 roku Katarzyna Molska (członkini Zarządu Towarzystwa) zgłosiła do Budżetu Partycypacyjnego m.st. Warszawy projekt budowy pawilonu o roboczej nazwie Międzypokoleniowe Miejsce Spotkań (MMS) mający pełnić funkcję świetlicy sąsiedzkiej. Budowlę zlokalizowano w parku Skwer Ormiański przy ul. Powsińskiej/Okrężnej w miejscu wskazanym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, czyli w rejonie górki saneczkowej. Projekt, mocno promowany przez TSK MOS, zyskał ogromne poparcie mieszkańców Sadyby i wygrał głosowanie, dzięki czemu został przez miasto skierowany do realizacji.

Podstawowe założenia tego projektu:

- Stworzenie ogólnodostępnego lokalu integracyjnego dla mieszkańców, gdzie każdy może przyjść, posiedzieć, wypić kawę, poczytać dostępne na miejscu książki, pograć w gry planszowe i skorzystać z wifi.
- Możliwość uczestniczenia w bezpłatnych lub niedrogich zajęciach grupowych, prowadzonych przez specjalistów. Zapisać się może każdy mieszkaniec okolicy, w miarę wolnych miejsc. Planujemy też, aby każdy mieszkaniec mógł również zorganizować na własny koszt bezpłatne wydarzenie: wystawę, odczyt, prezentację itp., zależnie od dostępności obiektu, zgodnie z regulaminem obiektu oraz prowadzonym przez jego koordynatora kalendarzem rezerwacji. Koordynator będzie współpracował z radą programową, wyłonioną spośród mieszkańców Sadyby i członków Towarzystwa.
- Funkcją towarzyszącą świetlicy byłaby kawiarnia, zapewniająca środki na utrzymanie i sprzątanie lokalu.

Mimo wielu trudności, związanych głównie z niedoszacowaniem projektu oraz galopująco rosnącymi kosztami materiałów budowlanych, to dzięki determinacji Towarzystwa, autorki projektu oraz inwestora - Zarządu Zieleni m.st. Warszawy, projekt jest obecnie realizowany i trwa budowa pawilonu, obecnie bardzo zaawansowana. Autorem projektu architektonicznego jest członek Towarzystwa Grzegorz Mizieleński wraz ze swoim współnikiem Jarosławem Kubickim i zespołem ich pracowni. Budowa ma być ukończona jesienią 2022 r. Pawilon będzie mieć powierzchnię 85 m², obejmie obszerne pomieszczenie z możliwością wydzielenia ruchomą ścianą sali dla potrzeb prowadzenia zajęć, niewielkie zaplecze oraz toaletę dostępną także dla osób z niepełnosprawnościami. Pawilon jest schowany w skarpie istniejącej górki, która została w tym celu podwyższona i w większości będzie przykryty ziemią. Odpowiednią ilość światła słonecznego zapewnią dwie przeszklone elewacje od strony południowo-zachodniej. Na dachu znajdzie się taras. Obecnie trwają rozmowy pomiędzy TSK MOS oraz gospodarzem obiektu - Zarządem Zieleni m.st. Warszawy oraz Urzędem Dzielnicy Mokotów, na temat sposobu funkcjonowania pawilonu. Międzypokoleniowe Miejsce Spotkań stanie się unikalnym mokotowskim ośrodkiem integracji i interakcji naszej lokalnej społeczności.

OBSZAR II - OCHRONA ŚRODOWISKA

1. Przeciwdziałanie powstaniu współspalarni odpadów (blok wielopaliwowy) na terenie EC Siekierki

Towarzystwo od początku kwestionowało całą inwestycję ze względu na jej negatywny wpływ na otoczenie. W pierwotnej wersji prezentowanej przez PGNiG w marcu 2021 miał powstać „blok wielopaliwowy” spalający rocznie 250 tys. ton różnych składników (węgla, biomasy i do 50 % RDF – podsuszonych odpadów komunalnych o odpowiednio wysokiej wartości opałowej). Jest prawdopodobne, że wiązałoby się to przede wszystkim z zagrożeniem zdrowia mieszkańców (emisje dioksyn, furanów, rtęci i innych) oraz jest pewne, że przyniosłoby to przekroczenie norm emisji pyłów PM 2,5 a także duży wzrost ciężkiego transportu kołowego o ok. 270 kursów ciężarówek o ładowności 15 ton dziennie do i z EC Siekierki. Krytyczne wydają się dwa aspekty. Po pierwsze w tego typu obiektach pomimo, że teoretycznie są bezpieczne w praktyce zdarzają się awarie i nawet krótkotrwałe emisje zanieczyszczeń (nie zawsze odnotowywane) powodują, że także najnowocześniejsze spalarnie (np. Restoffen w Holandii) emitują w skali roku znacznie więcej substancji szkodliwych niż dopuszczalne normy i więcej niż wykazywały ich oficjalne deklaracje oparte na wrywkowym monitoringu. Po drugie w Polsce paliwo oparte na odpadach komunalnych nie jest klasyfikowane jak w wielu innych krajach i pod jedną nazwą RDF kryje się nieokreślony mikś substancji, w których zawartość substancji toksycznych potrafi się różnić kilkudziesięciokrotnie. Nie mniej ważna jest kwestia emisji najbardziej szkodliwych bo najmniejszych cząstek

pyłów PM2,5 oddziaływująca na stan zdrowia okolicznych mieszkańców ze względu na zaplanowanie przez inwestora niskich kominów. Po drugie, współspalarnia w EC Siekierki będzie spalała śmieci przywożone z całego kraju na zasadach komercyjnych, gdyż Urząd Miasta buduje już spalarnię, której wydajność wypełnia docelową produkcję śmieci nierecyklingowanych w Warszawie. Zresztą patrząc przyszłościowo ilość śmieci nierecyklingowanych musi maleć zarówno ze względu na przyjęte normy UE jak też trendy cywilizacyjne i technologiczne zmierzające do lepszego niż spalanie wykorzystania odpadów. W tym kontekście nie jest zrozumiałe dlaczego władze naszego miasta dopuszczają do powstania instalacji, w wyniku której drogi miejskie, a w szczególności te przechodzące po granicach Miasta-Ogrodu Sadyba i w sąsiedztwie rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie miałyby zostać przeciążone ciężkim transportem odpadów i biomasy odbywającym się na ciężarówkach zamiast koleją, a mieszkańcy mieliby być narażeni na szkodliwe dla ich zdrowia emisje pyłów i możliwe emisje substancji trujących. Rozumiemy intencje inwestora (PGNiG Termika), który chce zastąpić 2 stare piece węglowe współspalarnią generującą duże zyski dzięki zastąpieniu drogich paliw odpadami, za które płać nie trzeba, a wręcz przeciwnie pobiera się opłaty za ich przyjęcie. Jednak nie może być tak, żeby PGNiG Termika realizował obok nas inwestycję, z której ma tylko korzyści, a wszelkie negatywne konsekwencje ponosić mają okoliczni mieszkańcy i środowisko naturalne. Dlatego TSK MOS uczestniczył i będzie uczestniczył w działaniach przeciwdziałających negatywnym skutkom planowanej przez PGNiG Termika współspalarni.

W wyniku działania Towarzystwa, wspólnot mieszkaniowych i innych organizacji perspektywa realizacji inwestycji staje pod znakiem zapytania lub jej wpływ negatywny zostanie znacznie ograniczony.

Towarzystwo od marca 2021 wraz licznymi spółdzielniami/wspólnotami (koordynacja Joanna Dembowska) i stowarzyszeniami (Augustówka Nasze Siekierki IV, Mokotów dla Wszystkich, Towarzystwo na Rzecz Ziemi, Polska 2050 Mokotów) próbowało odwieść PGNiG Termika od realizacji inwestycji. Działania Towarzystwa prowadzone od marca do grudnia 2021 polegały m. in. na: budowaniu koalicji przeciw powstaniu inwestycji w tym występowanie razem ze wspólnymi wnioskami (ustalenia w czym się zgadzamy prowadził Sławomir Nałęcz), informowaniu społeczności lokalnej o zagrożeniach, uczestniczenie w spotkaniach z inwestorem i dzielnicą w sprawie inwestycji, działania interwencyjne w Biurze Ochrony Środowiska i Biurze Architektury i Planowania Przestrzennego.

Jesienią 2021 r. PGNiG zadeklarował zmianę założeń projektu, w tym ograniczył znacznie zakres działania planowanego „Bloku Wielopaliwowego” z 250 do 90 tys. ton rocznie, z miksów wyeliminował węgiel (głównie biomasa, o do 20% RDF) i zadeklarował, że minimum 50% (wcześniej 100% RDF) będzie dostarczane transportem kolejowym.

9 grudnia 2021 odbyło się spotkanie ze wszystkimi zainteresowanymi stronami, na którym Termika starała się odpowiedzieć m.in. na nasze pytania i wątpliwości (TSK MOS reprezentował Jerzy Piasecki). Po tym spotkaniu przedstawiciele 21 organizacji zdecydowali o przygotowaniu wspólnego pisma do wiceprezesa PGNiG Termika Pawła Przychodzenia, w którym przedstawiliśmy wspólne stanowisko. Pismo zostało wysłane w dniu 29 grudnia 2021.

Zarząd Towarzystwa na spotkaniu dnia 7 stycznia 2022 podjął jednogłośnie decyzję o zabezpieczeniu interesu mieszkańców Miasta-Ogrodu i rozważaniu powstania inwestycji tylko pod warunkiem spełnienia rygorystycznych obostrzeń takich jak:

- 1) - obsługa transportowa inwestycji (w tym dostawa biomasy i RDF) wyłącznie przy pomocy transportu kolejowego. Możliwość używania transportu kołowego byłaby dopuszczona tylko w przypadku awarii kolei,
- 2) - wykorzystanie najlepszej dostępnej technologii oczyszczania i ciągłego monitorowania zanieczyszczeń z uwzględnieniem furanów, dioksyn, rtęci i innych niebezpiecznych substancji w czasie rzeczywistym, z zapewnieniem bieżącego, publicznego dostępu do tych danych on-line oraz dane te powinny być publikowane, rejestrowane i analizowane przez publiczne i niezależne podmioty, a wyniki podmiotów niezależnych- regularnie upubliczniane,
- 3) - ustalenie wysokości nowego komina współspalarni na min. 180 m (nie jak obecnie chce Inwestor, tj. 90m),
- 4) - uczestniczenie strony społecznej w przygotowaniu polityki CSR i opracowanie polityki takiej polityki PGNiG Termika w stosunku do najbliższego sąsiedztwa EC Siekierki,
- 5) - zlecenie przez PGNiG Termika raz na rok badań środowiska (m.in. gleby, wody i powietrza) wokół EC- Siekierki na zawartość zanieczyszczeń przez niezależny podmiot (jeszcze do ustalenia)

Będziemy domagać się powtórzenia postępowania środowiskowego i udziału w nim strony społecznej, w tym TSK MOS. Należy zaznaczyć, że spełnienie przez PGNiG powyższych postulatów będzie bardzo trudne, co stawia całą inwestycję pod dużym znakiem zapytania. Brak spełnienia naszych warunków będzie skutkowało zdecydowanymi działaniami Towarzystwa przeciw powstaniu tej inwestycji. Obecne stanowisko Inwestora (pismo z dn. 24.02.2022) i uzyskane przez niego od Prezydenta m.st. Warszawy warunki zabudowy (z dn. 11.01.2022) wskazują na to, że nie zamierza on spełnić warunków dot. transportu kolejowego ani wysokości komina a co do innych kwestii mamy do czynienia z deklaracjami Inwestora, które choć są koncyliacyjne to jednak nie są dla niego obligatoryjne.

Dodatkowe informacje: <https://www.miasto-ogrod-sadyba.pl/projekty/walcz-ze-smogiem-na-sadybie/szczegoly/dlaczego-nie-chcemy-spalarni-346>.

2. Działania Antysmogowe

Zarząd Towarzystwa kontynuował działania antysmogowe koncentrując się na dwóch aspektach:

- 1) Eliminacji zagrożeń i zanieczyszczeń wpływających na mieszkańców,
- 2) Edukacji mieszkańców w kierunku jak samych siebie i innych mogą chronić przed smogiem.

Ad. 1) Eliminacja zagrożeń i zanieczyszczeń wpływających na mieszkańców

Z satysfakcją stwierdzamy, że na terenie Miasta-Ogrodu udało się wyeliminować wszystkie piece węglowe – ostatni przy ul. Morszyńskiej 27 został wyłączony w roku 2018. Największym zagrożeniem dla Sadyby i Warszawy pozostają dziesiątki pieców na Augustówce, Siekierkach i Sielcach, w których pali się paliwem stałym lub śmieciami. Dzięki ścisłej współpracy Towarzystwa z Wydziałem Ochrony Środowiska Mokotowa i naciskiem na miasto został dla dzielnicy Mokotów przydzielony ekoedukator, który odwiedził 229 adresów na terenie Augustówki, Siekierki i Sielca w okresie od 1 do 21 października 2018. Przeprowadził rozmowy z właścicielami na temat zanieczyszczeń, jakie produkują ich piece oraz możliwości ich wymiany i otrzymania dofinansowania od miasta (ok 20% odwiedzonych wymiana nie dotyczyła, bo ogrzewali dom gazem). Liczymy, że część z odwiedzonych wymieni piece i skorzysta z dofinansowania, co wpłynie pozytywnie na jakość naszego powietrza.

Ad. 2) Edukacja mieszkańców w kierunku, jak samych siebie i innych mogą chronić przed smogiem

Kompendium wiedzy o Smogu na naszej stronie www

W listopadzie 2019 we współpracy z Polskim Alarmem Smogowym stworzyliśmy na naszej stronie internetowej kompendium wiedzy o Smogu i jak chronić przed nim nas i swoich bliskich - <https://www.miasto-ogrod-sadyba.pl/projekty/walcz-ze-smogiem-na-sadybie/szczegoly/dekalog-antysmogowy-323>. Materiał jest cenny i mówi jak każdy z nas może mieć wpływ na redukcję smogu. Ze strony TSK MOS projekt prowadził Józek Dutkiewicz.

"Sadyba Zdrój"- akcja antysmogowa

Wykorzystując pretekst spotkania, które organizował Urząd Dzielnicy 20 listopada 2019 r. dotyczący wymiany pieców (kopciuchów) i dopłat z tym związanych na terenie Sadyby, zorganizowaliśmy akcję przypominającą mieszkańcom M-O Sadyba skąd pochodzą nazwy ulic, przy których mieszkają. Przekazaliśmy te informacje na specjalnie zaprojektowanych kartkach pocztowych z miejsc uzdrowiskowych, które trafiły do mieszkańców (przy czym mieszkańcy ul. Morszyńskiej otrzymali karty z fotografią z Morszyna, mieszkańcy ul. Truskawieckiej z Truskawca itd.). Karty miały m.in. przypomnieć, że warto dbać o jakość powietrza w Zdroju Sadyba. Koszty całej akcji to około 800 PLN. Dodatkowe koszty promocji akcji na FB (500 PLN) poniósł sponsor Scholz & Friends Warszawa.

Poznajmy Jakość Powietrza na Sadybie

Doprowadziliśmy w grudniu 2018 do zamontowania drugiego w Mieście-Ogrodzie czujnika jakości powietrza. Został on umieszczony przy ul. Cyganeczki 5 (pierwszy jest przy ul. Morszyńskiej 7). Dzięki firmie Airly wszystkie czujniki są połączone w sieć, a odczyty ich wyników każdy może zobaczyć na telefonie lub komputerze - <https://airly.org/map/pl/>. Odczyty z tych czujników mogą być bardzo pomocne dla osób starszych, z chorobami płuc i aktywnych fizycznie, które powinny ograniczyć swoją aktywność na świeżym powietrzu, gdy jakość powietrza jest zła lub bardzo zła.

3) Działania w sprawie ochrony, prawidłowego zagospodarowania i użytkowania rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie oraz promocji tego terenu jako szczególnej wartości „enklawy przyrody w centrum miasta”

Zarząd Towarzystwa we współpracy z mieszkańcami, ekspertami, organizacjami pozarządowymi i zainteresowanymi mediami dokonał gigantycznej pracy w celu uratowania rezerwatu Jeziorko Czerniakowskiego.

Na początku jako Towarzystwo spotkaliśmy się z szalonym naporem inwestorów na zabudowę terenów w otulinie rezerwatu, brakiem jakiegokolwiek działań ochronnych ze strony władz naszej dzielnicy i co gorsza odnosiliśmy wrażenie, że również władze Warszawy traktują rezerwat jak „kulę u nogi”. Kluczowe okazało się niedopuszczenie do części inwestycji lub ograniczenie ich zakresu. W 2012 r. po wielu burzliwych dyskusjach na forum Rady Warszawy doprowadziliśmy do uchwalenia Planu Ochrony Rezerwatu Jeziorko Czerniakowskiego, a w latach 2014-2017 przeprowadziliśmy wraz z Fundacją Ja Wisła projekt Ścieżka Przyrodniczo-Edukacyjna Jeziorko Czerniakowskie. W ramach projektu wywieziono 600 ton śmieci i odpadów, wprowadzono liczne zabiegów czynnej ochrony rezerwatu i stworzono ścieżkę edukacyjną wokół Jeziorka. Od samego początku podjęliśmy też liczne próby doprowadzenia do opracowania koncepcji zasilania w wodę tego największego zbiornika wód powierzchniowych w stolicy. –Niestety ze względu na skomplikowanie procesu i koszty – bez skutku. Od 2015 roku bardzo intensywnie zabiegamy o przeciwdziałanie dewastacji rezerwatu i zapewnienie bezpieczeństwa –na terenie rezerwatu obowiązuje zakaz picia alkoholu i wprowadzono w okresach letnich patrole Policji i Straży Miejskiej.

W obecnej kadencji Zarządu, kontynuowaliśmy wcześniej rozpoczęte działania, ale zmieniliśmy strategię. Wyniki opisanych powyżej działań były nieadekwatne do naszych oczekiwań, obarczone ogromem pracy strony społecznej – nie Urzędów, a co najgorsze nie skłoniły Władz miasta do zajęcia się w sposób kompleksowy ochroną rezerwatu. Rezerwat nadal powoli umierał na skutek naturalnego wysychania i powiększającej się presji człowieka.

Widać wyraźnie, że działania ze strony miasta są niewystarczające lub po prostu ich brak. W zaistniałej sytuacji Zarząd postanowił podjąć bardzo zdecydowane (nie wyłączając konfrontacyjnych) działania strategiczne i interwencyjne:

- 3.1) Petycja do Prezydenta Warszawy w sprawie ratowania rezerwatu Jezioro Czerniakowskie, doprowadzenie do powołania zespołu ds. ochrony Jezioro Czerniakowskiego, akcja mobilizacyjna w sprawie ratowania Jezioro Czerniakowskiego.
- 3.2) Monitorowanie i przeciwdziałanie bieżącym zagrożeniom rezerwatu.
- 3.3) Uczestniczenie i szeroka promocja konsultacji społecznych zagospodarowania terenu przy Jeziorniej 4 (teren plaży nad Jezioro Czerniakowskim).
- 3.4) Uczestniczenie w tworzeniu strategii marki dla Jezioro Czerniakowskiego.
- 3.5) Zabieganie o stworzenie Społecznego Domu Ekologicznego NASZ (Natura Aktywność Sadyba Zrównoważona).
- 3.6) Wspieranie oddolnych akcji społecznych sprzątania Jezioro i jego okolic.

Ad. 3.1) Petycja do Prezydenta Warszawy w sprawie ratowania rezerwatu Jezioro Czerniakowskie, masowe zbieranie podpisów, akcja medialna na plaży pt. „Ratujmy Jezioro” powołanie i działanie zespołu ds. ochrony Jezioro Czerniakowskiego.

Naukowcy, eksperci i urzędnicy są zgodni, że Jezioro Czerniakowskie jest cenne i unikalne – na pewno w skali Warszawy i w Polsce. Oprócz swojej wartości przyrodniczej ten największy zbiornik retencyjny w Warszawie jest kluczowy z punktu widzenia zmian klimatycznych.

Rezerwat przyrody Jezioro Czerniakowskie stanął przed niespotykanym dotąd zagrożeniem. Proces wysychania starorzeczy jest naturalny, ale przyspieszył on bardzo wyraźnie w związku ze zmianami klimatycznymi w tym największą od stu lat suszę hydrologiczną. 31 maja 2017 r. podczas konferencji pt. „Przyszłość Rezerwatu Jezioro Czerniakowskie” zorganizowana przez Urząd dla mieszkańców Sadyby po 9 latach nacisków Towarzystwa padła deklaracja Krzysztofa Górnickiego, Z-cy Dyrektora Zarządu Zieleni m. st. Warszawy, że w ciągu roku zostanie zlecone opracowanie koncepcji poprawy warunków hydrologicznych zbiornika Jezioro Czerniakowskie. Następnym negatywnym znakiem było uchwalenie 4 lipca 2019 Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Czerniakowa Południowego. Pozwalał on m.in. na powstanie osiedla, w którym zamieszka 7 tysięcy osób, a następne 4 tysiące będzie pracowało w wybudowanych biurowcach. W licznych komentarzach, zamieszczanych w mediach społecznościowych, mieszkańcy wyrażali zaniepokojenie tym, na ile zabudowa 50 hektarów łąk i nieużytków w otulinie Jezioro Czerniakowskiego wpłynie na zachowanie tego rezerwatu przyrody, ponadto sprawie tej towarzyszyła burza medialna w stołecznych i ogólnokrajowych mediach. Zarząd Towarzystwa postanowił wykorzystać ten niecodzienny wzrost zainteresowania rezerwatem, aby pokazać mieszkańcom Warszawy, ale też miejskim urzędnikom, że sprawa Jezioro Czerniakowskiego jest prowadzona źle i nie dotyczy to tylko sprawy zabudowy Czerniakowa Południowego. Zagrożeń dla tego rezerwatu jest wiele, a odpowiednie działania ochronne nie są podejmowane lub są podejmowane niewłaściwie.

2 sierpnia 2019 złożyliśmy **Petycję (wraz z uzasadnieniem) do Prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego, domagając się podjęcia natychmiastowych działań zmierzających do uratowania rezerwatu**. Wzywaliśmy wódcę Warszawy do pilnego powołania zespołu roboczego, który określi, co i w jakim czasie zrobią władze miasta, by powstrzymać degradację tego cennego przyrodniczo i szczególnie ważnego dla mieszkańców Warszawy terenu. Dodatkowo żądaliśmy, aby plan i harmonogram działań zespołu stały się publicznym zobowiązaniem Prezydenta m.st. Warszawy i by stopniowe postępy w ich realizacji były cyklicznie podawane do publicznej wiadomości. W wyniku prowadzonej z dużym zaangażowaniem całego Zarządu i wielu członków Towarzystwa akcji w mediach społecznościowych oraz w plenerze, w ciągu niespełna miesiąca zebraliśmy ponad 7000 podpisów a potem spływały kolejne (5513 internetowych i 515 papierowych, złożone wraz z petycją, a następnie 1010 papierowych złożone 11.08; dalsze 555 podpisów elektronicznych wpłynęło w kolejnych miesiącach).

Od września 2019 na zaproszenie Biura Ochrony Środowiska rozpoczęliśmy rozmowy w sprawie realizacji postulatów zawartych w petycji – bardzo dokładnie omówiliśmy nasze wnioski i kierunki działań. Zaprosiliśmy też przedstawiciela Prezydenta Warszawy, na wydarzenie medialne nad Jezioro Czerniakowskim w dniu 28 września 2019, na którym mieszkańcy Warszawy chcieli od władz miasta usłyszeć, jaki jest plan ratowania rezerwatu. Mimo dwóch spotkań w szerokim gronie urzędników – w tym udziału eksperta hydrologa z naszej strony, rozmowy szły bardzo ślamazarnie i nie było woli ze strony Urzędu zadeklarowania żadnych konkretów. Prosiłiśmy o wsparcie różne osoby, w tym: Różę Thun (eurodeputowaną do Parlamentu Europejskiego), Marcina Święckiego (posła na Sejm PR) oraz Krzysztofa Rosińskiego (Dyrektora OSiR Mokotów). Przełom nastąpił dopiero na kilka dni przed wydarzeniem, gdy w bardzo stanowczy sposób poinformowaliśmy, że na spotkaniu będzie kilkaset osób, akcja będzie propagowana szeroko w mediach, a w jej promocję zaangażowały się znane osoby, np. Antek Królikowski (aktor młodego pokolenia). Wtedy to na trudnych spotkaniach negocjacyjnych w dniach 23 i 25 września 2019 w Biurze Architektury i Planowania Przestrzennego m.st. Warszawy

doszliśmy do porozumienia, w wyniku którego Prezydent Warszawy Rafał Trzaskowski **powołał zespół do spraw ochrony Jeziorka Czerniakowskiego**. Przed zespołem zostały postawione następujące cele:

- identyfikacja, analiza i monitorowanie zagrożeń dla rezerwatu przyrody Jezioro Czerniakowskie;
- identyfikacja skutecznych i efektywnych działań, zarówno bieżących jak i długofalowych, które mogą być prowadzone na rzecz ochrony rezerwatu przyrody Jezioro Czerniakowskie;
- rozwijanie i wdrażanie modelowych rozwiązań ekologicznych na terenie rezerwatu przyrody Jezioro Czerniakowskie;
- opracowanie założeń koncepcji zarządzania i zagospodarowania terenem rezerwatu Jezioro Czerniakowskie pod kątem edukacji ekologicznej;
- wypracowanie modelu realizacji i finansowania układu hydrologicznego zasilającego w wodę Jezioro Czerniakowskie.

Dodatkowo ustalono, że Towarzystwo będzie zapraszane na spotkania zespołu (taki zespół składa się z zasady tylko z jednostek miasta). Zespół będzie podawać co pół roku postępy swojej pracy do publicznej wiadomości. Ze względu na duże koszty kluczowych projektów, w tym wdrożenia koncepcji poprawy warunków hydrologicznych zbiornika Jezioro Czerniakowskie Pani Justyna Glusman, ówczesna dyrektor-koordynator ds. zieleni i zrównoważonego rozwoju, zapowiedziała starania o pozyskanie środków na działania w punkcie 4, jeżeli ochrona Jeziorka zostanie wpisana w kontekst układu klimatycznego i ochrony miasta przed katastrofą klimatyczną. Takie środki będą też możliwe do pozyskania z funduszy europejskich.

Akcja medialna na plaży pod hasłem „Ratujmy Jezioro” odbyła się dnia 28 września 2019 r. i wywarła bardzo mocne wrażenie na urzędnikach miejskich, mieszkańcach i mediach. 2 tygodnie przed wyborami prezydenckimi (co zdyscyplinowało władze miasta) w wyniku niesamowitej akcji mobilizacyjnej na plaży na terenie OSIR stało ok. 200 osób, w tym przedstawiciele kilku stacji telewizyjnych i radiowych.

Przebieg akcji medialnej na plaży pod hasłem „Ratujmy Jezioro”:

- na rozpoczęcie autorska **piosenka „Ratuj Jezioro” zespołu „Sadyba śpiewa”** (piosenka powstała przy nadzwyczajnej mobilizacji zespołu w ciągu zaledwie 3 tygodni);
- **przedstawienie problemu i zagrożeń dla rezerwatu**: Jerzy Piasecki – Prezes Zarządu TSK MOS,
- **merytoryczna odpowiedź przedstawicielek Prezydenta Warszawy** – Justyny Glusman (dyrektor-koordynator dyr. zieleni i zrównoważonego rozwoju) oraz Marleny Happach (dyr. Biurze Architektury i Planowania Przestrzennego) – propozycje działań omówiono powyżej;
- wychowanie ekologiczne dzieci i młodzieży w oparciu o zasoby Rezerwatu Jezioro Czerniakowskie – wystąpienie Danuty Kozakiewicz – dyrektorki Szkoły Podstawowej 103 przy ul. Jeziornej. Bardzo ciekawe ujęcie tematu braku odpowiedzialności dorosłych (polityków, urzędników) za planetę i pozostawieniu jej w opłakanym stanie młodemu pokoleniu, które jest świadome zagrożeń, ale nic nie może zrobić;
- **otwarcie wystawy plakatu w obronie Jeziorka Czerniakowskiego**. Niesamowita akcja zorganizowana przez redakcję Media & Marketing Polska, która wezwała inne agencje na terenie Warszawy do przygotowania plakatu w obronie Jeziorka Czerniakowskiego. Z ponad 30 zgłoszonych prac w głosowaniu wybrano 8, które zawisły na ogrodzeniu SP 103 od ul. Jeziornej i znajdują się tam do dnia dzisiejszego;
- piosenkę „Ratuj Jezioro” odśpiewali wszyscy zgromadzeni: zespół „Sadyba Śpiewa”, mieszkańcy i urzędnicy;
- uczestnicy wydarzenia utworzyli również **żywy napis RATUJMY**, który został sfilmowany z drona pokazując, że w działaniu na rzecz ratowania Jeziorka wszyscy są zjednoczeni - mieszkańcy i urzędnicy;
- w trakcie wydarzenia działała **Strefa Dziecka** (wystawa prac dzieci w duchu ekologicznym, SP 103, natomiast eksperci wraz z dziećmi z przedszkola Baby City zaprezentowali prace nt. *Woda i jej tajemnice*; odbyły się także warsztaty plastyczne dla dzieci, które prowadziła ilustratorka Zosia Dzierżawska);
- Towarzystwo zorganizowało także **konkurs wiedzy o Jeziorku Czerniakowskim**, zaś Antoni Królikowski poprowadził **spacer wokół Jeziorka**.

Przygotowanie i złożenie petycji, doprowadzenie do powołania zespołu oraz zorganizowania wydarzenia medialnego wymagało gigantycznej pracy i wielkiego zaangażowania strony społecznej. Wykorzystano wszystkie możliwości – od 4 lipca 2019 działania były nagłaśniane na Facebooku, stronie www Towarzystwa, emailem, przez parafię Św. Tadeusza, restauracje sąsiedzkie, portal Sadyba 24, kampanię plakatową i ulotkową pod hasłem: „walka do ostatniej kropli”. Warto zwrócić uwagę, że pomagało nam w tym kilkanaście osób spoza Towarzystwa, w tym grupa ekspertów: Krzysztof Wawer - hydrolog, Michał Wasilewicz z Wydziału Budownictwa i Inżynierii Środowiskowej SGGW oraz Paweł Oglęcki – biolog środowiskowy (adiunkt SGGW). Akcję wsparły też osoby publiczne – Antoni Królikowski (aktor), Zofia Dzierżawska (ilustratorka), Marek Przybylik, Tomasz Siancki i Jacek Żakowski (dziennikarze), Katarzyna Stoparczyk (dziennikarka radiowa).

Wyniki pracy zespołu ds. ochrony Jeziorka Czerniakowskiego

Zespołem kierowała Justyna Glusman, jako dyrektor koordynator Urzędu m.st. Warszawy ds. Zrównoważonego Rozwoju. Oprócz niej zespół składa się z dyrektorów biur miasta w tym m.in. Ochrony Środowiska, Planowania Przestrzennego i Architektury, Komunikacji Społecznej oraz Zarządu Zieleni. Odbyło się pięć spotkań, w których uczestniczyło TSK

MOS – jako obserwator z prawem zabierania głosu, w dniach 4.12.2019, 30.01.2020, 05.08.2020, 20.03.2021 i 07.10.2021. Liczba spotkań była ograniczona z powodu pandemii. Prace zespołu rozpoczęły się bez przygotowanego planu i niestety nie określono listy zagrożeń dla rezerwatu – co powinno być pierwszym punktem działania zespołu. Punkty poruszane na spotkaniach oraz proponowane dalsze działania były wynikiem gruntowej dyskusji między urzędnikami będącymi członkami Zespołu i strony społecznej reprezentowanej przez Jerzego Piaseckiego i Katarzynę Molską z TSK MOS lub też wynikały ze nacisków strony społecznej.

Osiągnięcia strony społecznej wynikającej z działania w Zespole ds. Jeziorka Czerniakowskiego:

- **Monitorowanie ewentualnej zabudowy łąk Czerniakowa Południowego** (46 ha między Łukiem Siekierkowskim, ul. Powsińska, ul. Bernardyńska a Rezerwatem Jez. Czerniakowskie), czyli w praktyce nie dopuściliśmy do powstania nowej zabudowy przed wybudowaniem systemu niecek retencyjnych – na razie od 3 lat nowa zabudowa nie powstała;

- **Wywalczyliśmy opracowanie koncepcji zasilania Jeziorka w wodę** – ten temat był przedmiotem burzliwej debaty. Choć wszyscy zgodzili się, że Jeziorko wysycha, pojawiły się głosy, że doprowadzenie wody złej jakości może jeszcze pogorszyć jego stan, a stworzenie rozwiązania zapewniającego doprowadzenie wody specjalnie oczyszczonej może być bardzo kosztowane lub technicznie bardzo skomplikowane. Przedstawiciel Biura Ochrony Środowiska podkreślił, że aktualnie mamy do czynienia z suszą hydrologiczną. Ostatecznie podjęto decyzję o zamówieniu opracowania, które odpowie na pytanie, jakie jest najlepszy sposób zasilania Jeziorka wodą dobrej jakości, w tym w jaki sposób można wykorzystywać wody opadowe i roztopowe zbierane w nieckach retencyjnych, które mają powstać na terenie Czerniakowa Południowego (zgodnie z wymaganiami planu miejscowego). Dodatkowo zespół interdyscyplinarny powołany do opracowania tej koncepcji uwzględnił inne zagrożenia (np. zanieczyszczenia biogenami) i zadbał o zapewnienie odpowiednich warunków dla zachowania fauny i flory. Następnie w wyniku przetargu wybrany został wykonawca, który opracowuje „Koncepcję odprowadzania i zagospodarowania wód opadowych i roztopowych dla obszaru Łuku Siekierkowskiego, ze szczególnym uwzględnieniem źródeł i sposobu zasilania w wodę akwenu rezerwatu przyrody „Jeziorko Czerniakowskie”. Prace koncepcyjne rozpoczęły się w sierpniu 2021 i potrwać 16 miesięcy. Po 11 latach naszych próśb i monitów, ten ważny krok został wreszcie zrobiony.

- **Przyczyniliśmy się do ograniczenia odpływu wody z Jeziorka.** W maju 2021 Zarząd Zieleni na nasz wniosek zamontował szandory na istniejącej zastawce przepustu od strony ul. Wolickiej. W ten sposób ograniczono odpływ wody z Jeziorka po deszczu, Kanałem Siekierkowskim w kierunku północnym.

- **Skutecznie domagaliśmy się sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla Jeziorka Czerniakowskiego**- nasz stały nacisk w tej sprawie przyczynił się do tego, że dnia 24 września 2020 r. Rada Warszawy podjęła uchwałę o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego dla Jeziorka Czerniakowskiego. To pierwszy krok do ustalenia zasad ograniczających zabudowę w obszarze rezerwatu.

- **Nacisk na bezpieczeństwo i zapobieganie dewastacji rezerwatu** – temat był wprowadzony do prac Zespołu jako bieżące zagrożenie, któremu należy zdecydowanie przeciwdziałać. Choć od kilku lat ta kwestia jest podnoszona przez Towarzystwo we wszelkiego rodzaju komunikacji z OSiR, Strażą Miejską, Policją i Zarządem Zieleni oraz Biurem Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego m. st. Warszawy – postęp jest powolny. Działania dotyczące tego punktu zostały omówione poniżej w punkcie „monitorowanie i przeciwdziałanie bieżącym zagrożeniom rezerwatu”. Zdaniem Policji i Straży Miejskiej uległ znacznemu zmniejszeniu proceder dewastacji mienia i ilość rozpalanych ognisk. I tak np. w roku 2019 strażnicy przeprowadzili w sumie 206 interwencji- zintensyfikowanych w miesiącach ciepłych (czerwiec - wrzesień) i w weekendy. W wyniku 196 interwencji nałożono 43 mandaty. Jak podkreślał przedstawiciel Biura Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego (BBiZK) dla Jeziorka założono kartę kontroli miejsca zagrożonego i na wniosek strony społecznej sfinansowano patrole ponadnormatywne służb. Na terenie plaży (ul. Jeziorna 4) dla poniesienia bezpieczeństwa uruchomiono oświetlenie i zamontowano kamerę, którą podpięto do systemu miejskiego monitoringu. Dodatkowo pracownicy OSiR udzielali pouczeń odwiedzającym łamiącym regulamin kąpieliska. Od czerwca do września Strażnik Jeziorka Czerniakowskiego monitorował teren rezerwatu 24h/7 i obchodził jeziorko co 3 godziny. Towarzystwo potwierdziło, że w wyniku mobilizacji jednostek miasta i współpracy z mieszkańcami bezpieczeństwo uległo poprawie. Zwróciliśmy jednak uwagę na kilka słabych punktów wymagających dopracowania. Straż Miejska mimo zakazu palenia ognia nie interweniowała dostatecznie zdecydowanie przy paleniu ognisk i nie reagowała w ogóle przy paleniu grilli. Podczas weekendów kilkadziesiąt osób spożywało alkohol na plaży, a działania interwencyjne Policji były bardzo ograniczone. Towarzystwo podało m.in. konkretny przykład, w którym w czerwcu 2019 na terenie OSiR był rozstawiony stolik, przy którym odbywała się impreza z wódką i muzyką, a przejeżdżający patrol Policji nie zareagował. Podsumowując 2019 rok, ustalono plan dalszych działań(kontynuacja patroli służb miejskich, o szczególnym nasileniu w miesiącach letnich, zarezerwowanie na to odpowiednich środków, wprowadzenie do regulaminu rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie zakazu rozpalania grilli).

W roku 2020 i 2021 bezpieczeństwo i porządek na terenie rezerwatu wciąż nie był zapewniony w wystarczającym stopniu - szczególnie w miesiącach ciepłych (od maja do końca października) kwitł proceder spożywania alkoholu, miały miejsce również związane z tym burdy, w tym dewastowanie infrastruktury ścieżki edukacyjnej i plaży. Nie mniejszym zagrożeniem było palenie ognisk i grilli, które grożą pożarami. Służby nie planują i nie podejmują działań systemowych, jeśli nie są przymuszane i monitowane przez stronę społeczną. Na V Spotkaniu zespołu w dniu 7 października 2021 Towarzystwo domagało się przeprowadzenia dokładnej analizy bezpieczeństwa na terenie rezerwatu w roku 2021 i opracowania dokładnego planu działania Policji, Straży Miejskiej i Dzielnicy na okres maj-wrzesień 2022 r. Na razie nie otrzymaliśmy takiego planu.

Ad. 3.2) Monitorowanie i przeciwdziałanie bieżącym zagrożeniom rezerwatu

W okresie sprawozdawczym **Towarzystwo nadal starało się przeciwdziałać inwestycjom mogącym mieć niekorzystny wpływ na rezerwat Jeziorko Czerniakowskie**. Były to m.in. rozbudowa infrastruktury Klubu Sportowego Delta oraz budowa budynku wielorodzinnego przy ul. Gołkowskiej.

- Rozbudowa infrastruktury KS Delta (ul. Jeziorna 2) na granicy z rezerwatem. Inwestycja zakładała budowę nowego budynku klubowego o powierzchni ok. 1600 m² i budynku technicznego, ale też powstanie czterech boisk z nawierzchnią sztuczną i oświetleniem, przebudowę boiska za kanałkiem, budowę dodatkowych trzech kortów tenisowych, parkingu na 42 samochody oraz infrastruktury technicznej. Ta inwestycja mimo bardzo poważnych zastrzeżeń prawnych (urbanistycznych) stwarza też zagrożenie poważną uciążliwością dla okolicznych mieszkańców. W praktyce klub Delta będzie miał do dyspozycji 5 boisk - w tym 4 oświetlone z możliwością funkcjonowania siedem dni w tygodniu do godziny 22:00, 6 kortów i wielofunkcyjny budynek klubowy. Omawiana inwestycja będzie generowała nowe uciążliwości - hałas i intensyfikację ruchu samochodowego. Na obecnym etapie funkcjonowania klubu w zajęciach uczestniczy kilkaset osób miesięcznie, a zgodnie z nowym projektem wykorzystanie terenu ulegnie kilkukrotnej intensyfikacji. Towarzystwo działa w ścisłej współpracy z Stowarzyszeniem Zielona Sadyba, wspólnotą „Sadyba Park” i okolicznymi mieszkańcami. Nasze działania wciąż przeciwstawiają się powstaniu tej inwestycji – mimo wydanej decyzji o Warunkach Zabudowy oraz przegranej w Samorządowym Kolegium Odwoławczym wciąż walczymy w Wojewódzkim Sądzie Administracyjnym. Zarząd Towarzystwa zachęcał do podpisania petycji protestacyjnej. W marcu 2020 w sprawie zabudowy KS Delta miało się też odbyć spotkanie mieszkańców i stowarzyszeń Wiceprezydentem Warszawy Michałem Olszewskim, ale zostało odwołane ze względu na pandemię. Kluczowe jest abyśmy dalej konsekwentnie współdziałali i nie poddawali się. Na razie nie toczy się postępowanie o pozwolenie na budowę.

- Budowa budynku wielorodzinnego o wysokości 40 m (ul. Gołkowska) w odległości 130 m od linii brzegowej Jeziorka. Dnia 3 grudnia 2019 r. radna mokotowska Joanna Dębowska (i członkini Towarzystwa) w imieniu mieszkańców Mokotowa złożyła Petycję do Prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego przeciwstawiając się tej planowanej inwestycji. Zarząd Towarzystwa pomagał w zbieraniu podpisów. Jerzy Piasecki Prezes Zarządu Towarzystwa nagłaśniał kwestię zagrożenia mówiąc o nim w mediach (TVP3, RDC, TOK FM) oraz podczas Wydarzenia Ratujmy Jeziorka dnia 28.09.2019 a także podczas spotkań Zespołu do spraw ochrony Jeziorka Czerniakowskiego.

W ramach Budżetu Obywatelskiego rozpoczęła się realizacja projektu *Poprawa Bezpieczeństwa Jeziorka Czerniakowskiego* zgłoszonego przez Katarzynę Molską i Jerzego Piaseckiego (z Zarządu Towarzystwa): od maja do października roku 2022 będzie działał Strażnik Jeziorka Czerniakowskiego a dodatkowo w miejsce zniszczonych koszy na śmiecie pojawi się 60 nowych koszy wiklinowych. Strażnik Jeziorka będzie wyposażony w kamizelkę odblaskową z napisem „Strażnik Jeziorka” i rower, aby sprawnie poruszać się po 4,5 km ścieżce edukacyjnej. Będzie on edukował mieszkańców i zwracał im uwagę – w razie potrzeby będzie wzywał funkcjonariuszy Policji.

Ad. 3.3) Uczestniczenie i szeroka promocja konsultacji społecznych zagospodarowania terenu przy Jeziornej 4 (teren plaży nad Jeziorkiem Czerniakowskim)

Towarzystwo, aby zagwarantować ochronę Jeziorka wystąpiło do OSiR o przeprowadzenie konsultacji społecznych dot. zagospodarowania plaży, które odbyły się w okresie od 8 do 30 czerwca 2018. Towarzystwo przeprowadziło bardzo szeroką promocję konsultacji (Facebook i strona www Towarzystwa, mailing do członków TSK oraz plakaty), dzięki czemu udało się uzyskać aż 198 wypełnionych ankiet, a w warsztatach wzięło udział ponad 20 osób. Raport z konsultacji z został opublikowany we wrześniu 2018 -

https://konsultacje.um.warszawa.pl/sites/konsultacje.um.warszawa.pl/files/raport_jeziorko_czerniakowskie_ost.pdf

Ad. 3.4) Uczestniczenie w tworzeniu strategii marki dla Jeziorka Czerniakowskiego. W konsultacjach prowadzonych przez profesjonalną agencję na zlecenie OSiR Mokotów uczestniczyli przedstawiciele Zarządu – Jerzy Piasecki oraz Katarzyna Molska, a także architekt z Towarzystwa, Burmistrz Mokotowa - Rafał Miastowski, i przedstawiciel biura promocji naszej dzielnicy. Raport końcowy został opublikowany 28 grudnia 2018 i określił on: potencjalne grupy użytkowników, preferencje spędzania wolnego czasu przez te grupy, główne potrzeby określone przez użytkowników, zagrożenia i bolączki istotne dla mieszkańców. Dokument jest ważny, bo staje się jedną z wytycznych (poza planem ochrony rezerwatu, raportem z konsultacji społecznych w sprawie zagospodarowania plaży przy ul. Jeziornej 4) w dyskusji o sposobie zagospodarowania całego terenu rezerwatu pod kątem kluczowych aspektów: ochrona – udostępnienie – edukacja.

Ad. 3.5) Zabieganie o stworzenie Społecznego Domu Ekologicznego NASZ (Natura Aktywność Sadyba Zrównoważona)

Społeczny Dom Ekologiczny NASZ miałby za zadanie: a) ochronę i promocja terenu Jeziorka Czerniakowskiego, b) edukację ekologiczną, c) budowanie tożsamości lokalnej, aktywizację i integrację lokalnej społeczności. Na terenie obiektu mogłyby się odbywać m. in:

- całoroczne działania edukacyjne na temat ochrony przyrody, w szczególności wody, na przykładzie Rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie, dla dzieci, młodzieży i dorosłych (obecnie podstawowym problemem w realizacji ww. działań jest brak infrastruktury umożliwiającej prowadzenie zajęć w czasie złej pogody),
- wystawy, pokazy filmowe, wykłady poświęcone przyrodzie Jeziorka i jego ochronie,
- spotkania zespołów specjalistów z różnych dziedzin, zaangażowanych w plan ochrony Jeziorka Czerniakowskiego, pod kątem przewidywanych zagrożeń (antropopresja, zmiany klimatyczne, urbanizacja, obniżanie się poziomu wody).

Program ekologiczny nie będzie ograniczał się do promocji wartości przyrodniczych, ale również budował świadomość i wiedzę mieszkańców, jak wspólnie dbać o otoczenie społeczne i miejskie. Podstawą będzie propagowanie praktyk „Zero Waste” („zero śmieci” lub „zero marnotrawstwa”), polegających na ograniczaniu wytwarzania odpadów w naszym codziennym życiu. Wierzymy, że praktyki te w ramach wzorcowego projektu zostaną wdrożone w większości gospodarstw domowych Miasta-Ogrodu Sadyba. Towarzystwo na etapie przygotowywania koncepcji nawiązało współpracę z WWF Polska (ekspertem w dziedzinie ochrony środowiska), GreenFinity (ekspertem w dziedzinie zrównoważonego rozwoju), Stowarzyszenie Architektów Rzeczypospolitej Polskiej oddział warszawski (ekspertem w dziedzinie ekologicznego budownictwa),

Działania nad projektem zostały wstrzymane w kwietniu 2019 ze względu na: negatywne głosy części mieszkańców Sadyby odnośnie budowy nowego obiektu przy ul. Jeziornej 4 i brak porozumienia z OSiR Mokotów w kwestii przeprowadzenia inwestycji ekologicznej w oparciu o najnowsze technologie.

Ad. 3.6) Wspieranie oddolnych akcji społecznych sprzątania Jeziorka i jego okolic

Towarzystwo wsparło promocyjnie (na swoim profilu Facebookowym) kilka akcji sprzątania Jeziorka i jego okolic, które były organizowane oddolnie przez osoby związane z Towarzystwem (Sławomir Nałęcz, Marta Piasecka) w 2021 r. przy wsparciu Stowarzyszenia Polska 2050 we współpracy z Zarządem Zieleni m.st. Warszawy. W EKOSPACERACH brało udział od kilkunastu do kilkudziesięciu osób, a szczególnie skuteczną był EKOSPACER zorganizowany pod koniec listopada, kiedy mimo chłodu udało się wydobyć z zarośli wiele butelek, puszek, jednorazowych grilli itp., ponieważ po opadnięciu liści stały się bardziej widoczne. Wielkim sojusznikiem przedsięwzięcia okazało się Koło Wędkarskie, którego członkowie wydobywali śmieci z wody, transportowali je swoimi łodziami a na koniec zaprosili wszystkich uczestników na ciepły poczęstunek.

OBSZAR III – INWESTYCJE, INFRASTRUKTURA, REMONTY

Renowacja ul. Goraszewskiej.

Ul. Goraszewska jest kluczową, a jednocześnie jedną z najstarszych ulic Sadyby – powstała w roku 1919. Poprzedni Zarząd po wieloletniej batalii doprowadził w 2017 roku do podjęcia decyzji o renowacji tej ulicy, w tym zatwierdzenia zakresu oraz finansowania tej inwestycji. Ulica miała odzyskać dawny historyczny charakter poprzez wymianę podziurawionego asfaltu na kostkę granitową, latarni elektrycznych - na 32 latarnie gazowe oraz popękanych i zapadniętych płyt chodnikowych - na nowe. Od roku 2020 trwa przebudowa ul. Goraszewskiej – zaplanowano ją w 2 etapach. W roku 2020 inwestycja została zrealizowana na odcinku od ul. Jeziornej do ul. Cypriana Godebskiego. Realizacja drugiego odcinka od ul. Cypriana Godebskiego do ul. Powsińskiej rozpoczęta w 2021 została wstrzymana przez Konserwatora Zabytków ze względu na odkrycie pod zdjętym asfaltem – kamienia polnego. Rolą obecnego Zarządu było dopilnowanie, aby inwestycja nie została wykreślona z realizacji. Budżet m.st. Warszawy został drastycznie okrojony ze względu na znaczne pomniejszenie wpływów z dzierżawy wieczystej i ograniczenie finansowania samorządu ze strony Państwa.

OBSZAR IV: ŁAD PRZESTRZENNY (URBANISTYCZNY, ARCHITEKTONICZNY, KOMUNIKACYJNY)

Począwszy od poprzedniego Walnego Zebrania Członków Towarzystwa, Sławomir Nałęcz przy poparciu pozostałych członków Zarządu prowadzi działania zmierzające do przekształcenia chaosu komunikacyjnego panującego na ulicach i chodnikach Miasta-Ogrodu Sadyba w logiczny, bezpieczny i zgodny z charakterem MOS system poruszania się i postojów dla pieszych oraz pojazdów.

1) ŁAD KOMUNIKACYJNY

Począwszy od poprzedniego Walnego Zebrania Członków Towarzystwa, Sławomir Nałęcz przy poparciu pozostałych członków Zarządu prowadzi działania zmierzające do przekształcenia chaosu komunikacyjnego panującego na ulicach

i chodnikach Miasta-Ogrodu Sadyba w bezpieczny, logiczny i zgodny z charakterem MOS system godzący potrzeby pieszych oraz zmotoryzowanych mieszkańców Sadyby.

A. Diagnoza obecnego stanu organizacji ruchu w Mieście-Ogrodzie Sadyba

Głównymi cechami dotychczasowej organizacji ruchu na obszarze Miasta Ogrodu-Sadyba są:

- **realnie występujące uwarunkowania ruchu pieszych i pojazdów wymuszają masowe łamanie przepisów Prawa o Ruchu Drogowym przez wszystkich uczestników ruchu:** piesi (w tym osoby poruszające się za pomocą chodzików lub wózków inwalidzkich) nie mogą chodzić po chodnikach bo są one zatarasowane samochodami, zniszczone parkowaniem, powykrzywiane korzeniami drzew lub wcale ich nie ma, więc w rezultacie chodzą po jezdniach, natomiast kierowcy nie mając wyznaczonych legalnych miejsc do parkowania stawiają auta gdzie się da, w tym na chodnikach łamiąc przepis mówiący o obowiązku pozostawienia dla pieszych co najmniej 1,5 m szerokości chodnika;

- **obowiązująca organizacja ruchu drogowego nie jest dopasowana do realnych warunków i do potrzeb społecznych Miasta-Ogrodu Sadyba:** istniejące oznakowanie pionowe i poziome nie dopuszcza możliwości poruszania się pieszych po jezdni pomimo, że chodniki nie nadają się do użytku lub są zatarasowane samochodami. Co więcej obecnie istniejące chodniki nawet gdyby nie były zatarasowane i zniszczone to jednak nie mają charakteru deptaków są przeważnie za wąskie dla poruszania się większych grup spacerowiczów, a więc nie pozwala to na spełnianie podstawowej funkcji rekreacyjnej funkcji miast-ogrodów, czyli spacerowania. W przypadku Miasta-Ogrodu Sadyba ta funkcja rekreacyjna ma dodatkowo zakres ponadlokalny oraz historyczno-edukacyjny o czym świadczą liczni spacerowicze, biegacze, rolkarze i rowerzyści nie będący mieszkańcami MOS oraz wydany niedawno Spacerownik Sadybiański, który stanowi odpowiedź na zapotrzebowanie osób zainteresowanych poznaniem historycznych, architektonicznych i przyrodniczych atrakcji miasta-Ogrodu Sadyba. - **obowiązująca organizacja ruchu drogowego nie zapewnia wystarczającej liczby legalnych miejsc do parkowania samochodów mieszkańców** ponieważ uliczki które mogłyby być jednokierunkowe w celu zapewnienia większej liczby legalnych miejsc do parkowania utrzymywane są jako dwukierunkowe, a na zniszczone lub pocięte podjazdami chodnikach, które w obecnym stanie i tak nie są przydatne dla pieszych, można nie wyznaczono legalnych miejsc do parkowania przez co kierowcy, którzy na nich parkują, są stale narażeniu na mandaty i odholowywanie swoich aut;

- **istniejące uregulowania ruchu drogowego nie uwzględniają miejscowo występujących spiętrzeń ruchu pojazdów spoza MOS**, które niszczą infrastrukturę nieprzygotowaną do zadań ponadlokalnych, degradują bezpieczeństwo ludzi i zwierząt, nie są zharmonizowane z funkcjonalnościami miasta-ogrodu (np. objeżdżanie korkujących się skrzyżowań uliczkami MOS, poranny chaos komunikacyjny przy szkołach podstawowych),

- **obowiązujące uregulowania ruchu drogowego są niespójne i nielogiczne** (na sąsiadujących uliczkach zaskakująco różne limity prędkości, które nie wynikają ani ze zróżnicowania funkcji ani parametrów ulic).

B. Działania na rzecz ustanowienia ładu komunikacyjnego odpowiadającego charakterowi Miasta-Ogrodu

Wobec tak rozległego zakresu problemów przyjęliśmy, że potrzebne jest w tym zakresie podejście systemowe i to takie, co do którego także nasz główny w tej sprawie partner i decydent, czyli miasto Warszawa, a szczególnie Dzielnica Mokotów, będzie przekonany, że jest to rozwiązanie właściwe.

W 2018 r. skierowaliśmy pismo do Burmistrza Dzielnicy Mokotów, w którym prosił o przekształcenie kilku uliczek w jednokierunkowe i wprowadzenie strefy zamieszkania. Strefa zamieszkania to znane z Prawa o Ruchu Drogowym rozwiązanie, które jest stosowane na deptakach w centrach miast lub w małych uliczkach gdzie dominuje funkcja mieszkaniowa, a na terenie MOS występuje na razie tylko na ul. Juraty. Strefa zamieszkania oznaczana jest niebieskimi prostokątnymi znakami przedstawiającymi dorosłych i dzieci grających w piłkę, dom a w tle samochód (znaki D-40 i D-41). W tak oznaczonym obszarze samochody ustępują z drogi pieszym, poruszają się z prędkością do 20 km/godz. i parkują tylko w wyznaczonych miejscach. Odpowiedź na nasze propozycje – już od nowego burmistrza Rafała Miastowskiego – była odmowna i nie zawierała żadnej propozycji rozwiązania zdiagnozowanych przez nas problemów (patrz punkt A powyżej).

W 2019 r. grupa mieszkańców widząc bezskuteczność tego rodzaju korespondencji Zarządu Towarzystwa z władzami Dzielnicy postanowiła sformułować do Burmistrza petycję nie proponując żadnych rozwiązań, lecz domagając się rozwiązania 3 zasadniczych problemów związanych z organizacją ruchu w MOS: (1) zapewnienia bezpieczeństwa na drogach lokalnych Miasta-Ogrodu Sadyba (zbyt szybka jazda samochodów po niektórych ulicach (np. Zdrojowa) powoduje zagrożenie dla dzieci i doprowadza do śmierci psów, kotów, jeży itp.), (2) wyeliminowania ruchu ponadlokalnego, który jest sprzeczny z ideą miasta-ogrodu (chodzi o ruch tranzytowy omijający w porannym szczycie omijający np. korek na ul. Sobieskiego poprzez objeżdżanie go przez ul. Truskawiecką i północny odcinek ul. Zdrojowej), (3) zapewnienia warunków bezpiecznego spacerowania w kilkusobowych grupach (brak możliwości legalnego poruszania się po jezdni pomimo, że chodniki są zniszczone, wcale ich nie ma, lub są zatarasowane samochodami). W dniu 8.08.2019 r. tę podpisaną przez prawie 800 mieszkańców petycję złożono w Urzędzie Dzielnicy Mokotów i do wiadomości Rady Dzielnicy oraz Prezydenta m.st. Warszawy (szczególne podziękowania dla Hanny Chromińskiej, która zebrała najwięcej podpisów).

8.11.2019 r. otrzymaliśmy odpowiedź, w której burmistrz Miastowski (1) uznał, że istniejące progi są wystarczającym rozwiązaniem zgłoszonego przez mieszkańców problemu zbyt szybkiej jazdy aut po ul. Zdrojowej, (2) nie ma potrzeby eliminowania ruchu ponadlokalnego, gdyż „drogi publiczne powinny funkcjonować, jako ogólnodostępne z możliwością

korzystania z nich wszystkich użytkowników ruchu drogowego na tych samych prawach”; (3) w kwestii problemów z poruszaniem się pieszych po Mieście-Ogrodzie – nie zaproponował żadnego planu czy pomysłu rozwiązania, lecz jedynie zasugerował mieszkańcom interweniowanie na Policji ws. zatarasowanych chodników, mimo świadomości, że miejsca do zgodnego z prawem parkowania jest na terenie MOS o wiele za mało.

Podobne jak w piśmie z 8.11.2019 r. stanowisko prezentował także Burmistrz w trakcie w spotkań z delegacją mieszkańców, które odbyły się 15.10.2019 r. i 5.03.2020 r. w Urzędzie Dzielnicy (mieszkańców reprezentowali m.in.: Anna Szałańska i Piotr Gastman). Podczas pierwszego z tych spotkań Sławomir Nałęcz jako przewodniczący delegacji mieszkańców i zarazem wiceprezes Zarządu Towarzystwa zaproponował powołanie wspólnego zespołu inicjatywno-doradczego urzędników Dzielnicy i przedstawicieli TSK MOS reprezentującego mieszkańców w celu wypracowania rozwiązań do zgłoszonych w petycji problemów - zgodnie z art. 5 ust.2 pkt 5 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Ta propozycja została odrzucona przez Urząd Dzielnicy, więc mieszkańcy poprosili o kolejne spotkanie z Burmistrzem w celu wypracowania choćby jednego konkretnego rozwiązania rozpoczynającego systemowe rozwiązywanie zgłoszonych problemów.

29 listopada 2019 r. na posiedzeniu Rady Dzielnicy wspólnie z przedstawicielami mieszkańców z innych części Mokotowa przedstawiciele Towarzystwa opowiedzieli się za wprowadzaniem stref zamieszkania. Sławomir Nałęcz przedstawił naszą petycję i wskazał na widoczny w odpowiedzi Burmistrza brak koncepcji rozwiązania zgłoszonych przez mieszkańców problemów. Duże wrażenie zrobiło też na radnych wystąpienie poruszającej się za pomocą chodzika naszej członkini Izabelli Płatkowskiej, która zwróciła radnym i Zarządowi Dzielnicy uwagę na trudności, jakie powoduje dla osób takich jak ona brak możliwości poruszania się pieszych po równych nawierzchniach (jezdnie lub odpowiednio szerokie i równe chodniki). Nasze stanowisko poparli radni klubu „Miasto jest nasze”. Zarząd Dzielnicy nie wypowiedział się. Sprawą miała się następnie zająć Komisja Gospodarki Komunalnej, Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska, jednak nie przekazała nam zaproszenia na posiedzenie na grudniowe posiedzenie tej Komisji podczas którego miała być omawiana sprawa naszej petycji.

W czasie tego drugiego spotkania (5.03.2020 r.) mieszkańcy przedstawili propozycję zmiany organizacji ruchu na odcinku ul. Zdrojowej powodującą ograniczenie ruchu samochodów omijających zakorkowane skrzyżowanie ul. Bonifacego i Sobieskiego. Burmistrz odrzucił naszą koncepcję a radna Joanna Dembowska choć przyszła na spotkanie jako uczestniczka delegacji mieszkańców poparła stanowisko Burmistrza i zaczęła przedstawiać przygotowaną przez urzędników Dzielnicy, ale rozwiązującą żadnego z problemów propozycję zwężenia odcinka ul. Zdrojowej w miejscu, w którym i tak jest ona już zwężona przez parkujące tam samochody. W związku napiętą atmosferą tych spotkań i brakiem pozytywnych efektów a także pandemią COVID-19 delegacja mieszkańców postanowiła nie domagać się dalszych spotkań z Burmistrzem Miastowskim, który jak się dowiedzieliśmy, podobnie negatywnie odnosił się do innych inicjatyw mieszkańców zgłaszających podobne do naszych potrzeby w zakresie uspokojenia ruchu pojazdów i poprawy warunków poruszania się pieszych w na małych uliczkach w innych częściach Mokotowa.

Wobec powyższego rozpoczęliśmy współpracę z tymi aktywnymi mieszkańcami górnego Mokotowa, którzy również chcą rozwiązań spowalniających ruchu pojazdów na małych uliczkach i dających więcej miejsca dla pieszych oraz rowerzystów. Inicjatywa ta przybrała formę grupy na Facebooku pn. “Strefa mieszkańców” i rozpoczęła serię spotkań z poszczególnymi radnymi oraz urzędnikami na poziomie ponaddzielnicowym, aby zapoznać ich z podnoszonymi przez nas problemami i szukać sposobów na ich rozwiązanie. Jednym pierwszych było spotkanie z wiceprezydentem Robertem Soszyńskim nadzorującym m.in. organizację ruchu w Warszawie. Spotkanie to miało o wiele przyjemniejszy charakter niż spotkania z Burmistrzem Miastowskim i choć nie przyniosło konkretnych rozwiązań to pokazało zrozumienie najwyższych władz stolicy dla potrzeb zgłaszanych przez mieszkańców i przygotowało grunt pod późniejszą decyzję o zleceniu Studium Obsługi Transportowej rejonu Miasto-Ogród Sadyba. Mieszkańców reprezentowali Elżbieta Tomaszewska i Sławomir Nałęcz z MOS oraz Sylwia Jedyńska z Inicjatywy „Strefa Mieszkańców”. Innym ważnym działaniem była akcja wysłania formalnych wniosków o wprowadzenie strefy zamieszkania w MOS i innych wybranych rejonach dzielnicy Mokotów. We wrześniu 2020 r. do Burmistrza Dzielnicy Mokotów wysłanych zostało w tej sprawie ponad 80 takich wniosków. Do dnia dzisiejszego Urząd nie udzielił wnioskodawcom żadnej odpowiedzi.

W powyższe działaniach uczestniczył grupa mieszkańców MOS działająca jako sekcja MOS pn. Spacerująca Sadyba (Piotr Kawiak, Mariusz Szałański Julia Zadanukiewicz, Elżbieta Tomaszewska, Anna Szałańska, Piotr Gastman, Sławomir Nałęcz). Sekcja odbyła m.in. spacer przygotowawczy do ewentualnych konsultacji społecznych pod okiem specjalisty w zakresie partycypacyjnych zmian organizacji ruchu z Polskiego Alarmu Smogowego.

Spośród ważnych spotkań w ramach Inicjatywy Strefa Mieszkańców należy wymienić spacer rowerowy z dwoma radnymi z Rady Warszawy, spotkanie zdalne z kierownictwem Zarządu Dróg Miejskich oraz spotkanie z Waldemarem Laskiem (15.06.2020 r) - dyrektorem Biura Polityki Mobilności i Transportu m.st. Warszawy (BPMiT). To ostatnie spotkanie było szczególnie skuteczne, gdyż doprowadziło po szeregu pism doprowadziło do zlecenia przez BPMiT przygotowania organizacji ruchu zdecydowanie poprawiającej bezpieczeństwo ruchu drogowego na ul. Nałęczowskiej oraz opracowania Studium Obsługi Transportowej rejonu Miasto-Ogród Sadyba. Studium zostało opracowane przez 10 osobowy zespół fachowców (w tym 3 ze stopniem naukowym doktora) i składa się ze szczegółowej diagnozy stanu istniejącego, analizy parkingowej oraz analizy ruchu w rejonie placówek oświatowych, analizy uwarunkowań planistycznych, analizy możliwych wariantów, prognoz i mikrostymulacji ruchu oraz obszernego działu rekomendacji, w którym uwzględniono organizację ruchu i parkowania, plan poprawy ruchu pieszego i rowerowego, plan poprawy bezpieczeństwa w rejonie

placówek oświatowych, budżet i harmonogram prac wdrożeniowych. Całość liczy ponad 300 stron i kosztowała prawie dokładnie 100 tys. PLN. Diagnoza i rekomendacje Studium są zbieżne z wnioskami i postulatami mieszkańców i Zarządu TSK MOS. Dokument cieszy się poparciem Biura Zarządzania Ruchem Drogowym m.st. Warszawy (przejęło sprawę po likwidacji BPWMiT). Niestety podczas posiedzenia Komisji Gospodarki Komunalnej, Inżynierii Miejskiej i Ochrony Środowiska w dniu 18.05.2021 rekomendowany w Studium kierunek zmian oraz możliwości ich wdrożenia zostały ostro skrytykowane przez wiceburmistrzów Skolimowskiego i Ozimka, natomiast burmistrz Miastowski wyraził żal do mieszkańców i urzędników BPMiT którzy doprowadzili do powstania Studium i przedstawił szereg zarzutów wobec Sławomira Nałęcza. Ten ostatni wykazał bezpodstawność zarzutów i zaprosił Komisję oraz Zarząd na spacer po MOS w celu naocznego przekonania się o konieczności i możliwości rozwiązania problemu zgodnie z diagnozą zawartą w Studium, choćby na początek tylko z pomocą znaków i farby (bez konieczności ponoszenia dużych kosztów przebudowy). Brak chęci do wdrażania rozwiązań zawartych w Studium potwierdziło także pismo burmistrza Miastowskiego z dnia 10.11.2021 r., w którym zaslaniając się koniecznością uzgodnień z Konserwatorem Zbytków i brakiem środków stwierdzał, że „zlecenie opracowania projektów organizacji ruchu dla wybranych ulic z rejonu Miasta-Ogrodu Sadyba możliwe będzie dopiero w latach kolejnych”. Nieco lepszy efekt udało się uzyskać w dopiero w dalszej korespondencji, gdy pisząc do wiadomości lokalnych mediów i Prezydenta m.st. Warszawy wskazaliśmy na zagrożenie zrzutem niegospodarności, jeśli rekomendacje z kosztującego 100 tys. Studium nie zostaną wykorzystane. Wówczas dostaliśmy już od burmistrza Miastowskiego konkretniejszą odpowiedź, wskazującą, że w br. zostanie zlecone opracowanie zmian zwiększających bezpieczeństwo na ul. Bonifacego i Orężnej zgodnie z rekomendacjami Studium. Sprawę koordynuje Sławomir Nałęcz.

2) Rozwiązania systemowe dla rezerwatu Jezioro Czerniakowskie zostały omówione powyżej w obszarze II – Ochrona Środowiska

OBSZAR V - BEZPIECZEŃSTWO, CZYSTOŚĆ I PORZĄDEK

1) Bezpieczeństwo pieszych i pojazdów na ulicy Nałęczowskiej

Przez 15 lat Sławomir Nałęcz jako pojedynczy mieszkaniec, potem - wspólnie z sąsiadami, a w końcu także wspólnie z Zarządem TSK MOS zwracał się do Zarządu Dróg Miejskich, władz Dzielnicy Mokotów i prezydenta m.st. Warszawy o zapewnienie bezpieczeństwa pieszych oraz pojazdów na ulicy Nałęczowskiej. Niestety urzędnicy na ogół zbywali te pisma pomimo, że dochodziło tu do bardzo niebezpiecznych zdarzeń z udziałem pieszych i pojazdów. Szczególnie na skrzyżowaniu Zdrojowej i Nałęczowskiej kierowcy aut wjeżdżających na ul. Nałęczowską z ul. Zdrojowej z powodu wygięcia ul. Nałęczowskiej i nieprawidłowego usytuowania miejsc parkingowych nie byli w stanie zobaczyć pędzących od strony Powsińskiej pojazdów, w których kierowcy też z daleka nie widzieli skrzyżowania z ul. Zdrojową i znajdującego się tamże przejścia dla pieszych.

Sytuację tylko w niewielkim stopniu poprawiło zainstalowanie lustra drogowego. Często było ono uszkodzone przez manewrujące na poboczu pojazdy a poza tym było za małe i wiele osób zbyt optymistycznie na jego podstawie oceniało odległość nadjeżdżających Nałęczowską pojazdów. Tymczasem średnia prędkość samochodów jadących ul. Nałęczowską wynosiła 51 km/godz. Dlatego jedna z kolizji w tym miejscu zakończyła się nawet dachowaniem.

Dopiero interwencja ws. pisma wysłanego w 2019r., na które prezydent Trzaskowski nie odpowiedział przez ponad pół roku, podjęta w czasie kampanii wyborczej w wyborach prezydenckich, spowodowała natychmiastowe spotkanie z kompetentnym urzędnikiem magistratu i obietnicę zajęcia się sprawą. W rezultacie jesienią 2021 r. na ul. Nałęczowskiej zostały zamontowane po 4 sztuki spowalniających progów wyspowych tzw. „poduszek berlińskich” oraz znaki ograniczające prędkość do 30 km/ godz. To rozwiązanie znacznie zmniejszyło zagrożenia dla mieszkańców Zachodniej części Miasta-Ogrodu, którzy składali liczne podziękowania za rozwiązanie tego bardzo stresującego dla nich problemu.

2) Bezpieczeństwo ruchu na ul. Bonifacego – obietnica na 2023 r.

Warto dodać, że wprowadzone na ul. Nałęczowskiej rozwiązanie jest też zgodne ze Studium Obsługi Transportowej rejonu MOS, o którym pisaliśmy w dziale Ład przestrzenny. W ramach odpowiedzi na pismo zapytanie dot. stopniowego wdrażania rozwiązań z ww. Studium Burmistrz Dzielnicy Mokotów pismem z dnia obiecał, że w 2023 r. wdroży podobne rozwiązania spowalniające ruch na ul. Bonifacego na odcinku między Powsińską a Goraszewską, gdzie również często dochodzi do niebezpiecznych zdarzeń drogowych z powodu nadmiernej prędkości aut poruszających się po ul. Bonifacego, których kierowcy mylnie sądzą że mają pierwszeństwo przejazdu w stosunku do pojazdów wyjeżdżających z uliczek prostopadłych. Sprawę monitoruje Sławomir Nałęcz.

3) Czystość i Porządek

Na wiosnę 2019 roku Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Miasto Ogród Sadyba przeprowadziło akcję informacyjno-edukacyjną dla mieszkańców Sadyby dot. segregowania i odbioru odpadów. Wrzucono kilkaset ulotek informacyjnych do skrzynek pocztowych i wysłano korespondencję mailową do członków i sympatyków Towarzystwa. Ulotkę przygotował i uzgodnił z Urzędem Dzielnicy wiceprezes Zarządu Towarzystwa Sławomir Nałęcz. Zawierała ona niezbędne informacje dotyczące nowych zasad segregowania i oddawania odpadów, funkcjonowania PSZOK oraz wskazywała telefony interwencyjne i źródła informacji o harmonogramie wywozu śmieci. Dodatkowo zawierała prośbę o to by dbać o estetykę Miasta-Ogrodu i nie wystawiać toreb/pojemników z odpadami wcześniej niż 24 godziny przed terminem ich

odbioru. W akcję propagowania tych zaleceń aktywnie włączyli się też niektórzy mieszkańcy delikatnie zwracając uwagę sąsiadom, których pojemniki lub torby ze śmieciami były wystawione przed posesję przez wiele dni. W nielicznych przypadkach, kiedy takie działania nie były skuteczne, a worki lub pojemniki znajdowały się chodniku interweniowała Straż Miejska. Na ogół skutecznie.

Podobną akcję informacyjną uruchomiliśmy w marcu 2020 roku w związku z pojawieniem się nowych przepisów dotyczących gospodarowania odpadami.

Zarząd Towarzystwa pismami z dnia 17 kwietnia 2020 r. i 12 listopada 2021 r. podziękował II Oddziałowi Terenowemu Straży Miejskiej m. st. Warszawa za interwencje na rzecz utrzymania estetyki i porządku na terenie Miasta- Ogrodu Sadyba.

Bezpieczeństwo, czystość i porządek dla rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie omówiono w obszarze II – Ochrona Środowiska

OBSZAR VI – INNE

1. Nowa strona www Towarzystwa

Zarząd Towarzystwa w roku 2018 pojął decyzję o przygotowaniu nowej, bardziej funkcjonalnej strony www pod adresem <https://www.miasto-ogrod-sadyba.pl/>. Przygotowanie nowej strony było potrzebne, ponieważ musieliśmy opuścić likwidowany przez dotychczasowego operatora serwer. Aktualizacja przestarzałej strony (w html) wymagała opłacania zewnętrznego specjalisty. Nowa strona www (uruchomiona w kwietniu 2019) zawiera niezbędne informacje z życia Towarzystwa począwszy od danych formalnych (w tym statut, sprawozdania itd.), przez dokumentację fotograficzną i opisową z wydarzeń od roku 2006, aktualnie prowadzone projekty, a skończywszy na sekcji aktualności. Józef Dutkiewicz wspólnie ze Sławomirem Nałęczem złożyli w imieniu Zarządu wniosek do jednego z warszawskich programów dotacyjnych na stworzenie strony internetowej naszego stowarzyszenia, jednak z powodu dużej liczby wnioskujących organizacji (przeważnie słabszych finansowo niż nasze Towarzystwo) nie uzyskaliśmy dofinansowania. Ostatecznie strona została wykonana ze środków własnych TSK MOS przez firmę zewnętrzną, a całość koordynował Józef Dutkiewicz.

2. Nowy system identyfikacji graficznej Towarzystwa

Zarząd Towarzystwa w roku 2018 przygotował także nowy system identyfikacji graficznej Towarzystwa, w tym nowe logo, grafikę na www, papier firmowy i na materiały promocyjne. Trzech niezależnych grafików przygotowało swoje propozycje, które zostały poddane pod głosowanie członków Towarzystwa przez Internet i na spotkaniu w dniu 16 marca 2019. Większość z 61 głosujących opowiedziała się za pozostawieniem starego, lekko odświeżonego logo, w związku z tym system identyfikacji nie został zmieniony.

3. Akcja Maseczka dla Seniora

W związku z pandemią COVID-19 odpowiedzieliśmy błyskawicznie na wprowadzony przez państwo obowiązek zakrywania twarzy w miejscach publicznych. Wolontariusze z naszego Towarzystwa dostarczyli bezpłatnie 80 maseczek do aktywnych seniorów z Miasta Ogrodu Sadyba. Lusia Bodner - nasza członki - uszyła maski bezpłatnie, a portal Sadyba 24 prowadzony przez innego naszego członka Andrzeja Łokaja - pomógł w znalezieniu potrzebujących. W akcję włączyli się też Iza Patkowska, Ida Korzuchowska, Marta Piasecka, Katarzyna Parafianowicz, Aleksandra Karkowska i Jerzy Piasecki.

4. Promowanie działalności obywatelskiej Towarzystwa w ramach Święta Wolności i Solidarności w Gdańsku – 4 czerwca 2019 r.

Z okazji 30-lecia wyborów z 4 czerwca 1989 r., które otworzyły Polsce drogę do wolności, Europejskie Centrum Solidarności i Fundacja Gdańska zaprosiły organizacje obywatelskie z całego kraju, aby zaprezentowały swój dorobek w zakresie budowania społeczeństwa obywatelskiego. Wiceprezes Zarządu Towarzystwa Sławomir Nałęcz postanowił odpowiedzieć na to zaproszenie i złożył wniosek o dofinansowanie wyjazdu naszych delegatów. Wniosek został zaakceptowany i nasze Towarzystwo znalazło się wśród ponad 100 organizacji, które rozstawiły swoje stoiska w halach namiotowych obok Europejskiego Centrum Solidarności koło Stoczni Gdańskiej. Nasza delegacja w składzie Agnieszka i Pola Łokaj, Marta Piasecka oraz Sławomir Nałęcz przedstawiła efekty 29-letniej wówczas działalności TSK MOS pokazując:

- działalność kulturalną integrującą sąsiadów wokół idei miasta-ogrodu (liczne inne imprezy kulturalne, edukacyjne oraz sportowo-rekreacyjne, z Festiwałem Otwarte Ogrody na czele),
- kształtowanie odpowiednich reguł ładu przestrzennego, ekologicznego czy komunikacyjnego (np. MPZP, Studium Zagospodarowania, udział w postępowaniach w obronie zasad Miasta-Ogrodu),

- współpracę z władzami lokalnymi, podmiotami społecznymi (parafia, stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie) i gospodarczymi (sponsorzy lub partnerzy gastronomiczni albo medialni naszych imprez),
- wpływanie na działania inwestycyjne bądź remontowe celu publicznego na terenie MOS, tak aby zaspokajały potrzeby mieszkańców i wzmacniały cechy charakterystyczne miasta-ogrodu (małe uliczki z tradycyjnymi nawierzchniami i możliwością spacerowania, stylizowane latarnie, dostosowanie ruchu i parkowania pojazdów),
- materiałne efekty pracy społecznej (począwszy od społecznego zbudowania przez mieszkańców ul. Zdrojowej po akcje umacniania plaży i sprzątania śmieci wokół Jeziorka aż po prowadzenie działalności organizacyjnej, kulturalnej, edukacyjnej, sportowo-rekreacyjnej itp.).

Na planszach oraz ekranach monitorów pokazywaliśmy dokumentację fotograficzną i filmową działań Towarzystwa i nawiązaliśmy ciekawe kontakty z wieloma innymi organizacjami społecznymi, w tym ruchami miejskimi. Co ciekawe, szereg osób zwiedzających miasteczko organizacji obywatelskich rozpoznawało naszą organizację, w tym znaczna część z nich twierdziła, że uczestniczyła w którymś z naszych Festiwali.

5. Działania wspierające projekty z Budżetu Obywatelskiego

Wspieraliśmy poniżej wymienione projekty zgłoszone przez członków Zarządu lub osoby działające dla dobra Sadyby. Projekty o numerach 66,70 i 91 wygrały i będą realizowane w roku 2022.

NR 61 – „Poznaj rezerwat Jeziorko Czerniakowskie” – całoroczny program edukacji przyrodniczej dla dzieci w wieku szkolnym, film i skrypt dla nauczycieli – głosy1071

NR 66 - Zaparkuj rower wygodnie i bezpiecznie na Mokotowie (wiaty i stojaki rowerowe) – w tym jedna przy Jeziorku Czerniakowskim – głosy 2236

NR 70 - Przywróćmy bioróżnorodność gatunkową otuliny Rezerwatu Jeziorko Czerniakowskie, ocalmy teren zielony przy ul. Na Urzeczu! – głosy 2383

NR 91 - Poprawa bezpieczeństwa rezerwatu przyrody Jeziorko Czerniakowskie - głosy1883

Na rzecz ww. projektów Towarzystwo przygotowało bardzo intensywne działania promocyjne:

- Kampania emailowa 3 x 250 osób z Sadyby – prośba każdej osoby, aby zebrała 10 głosów,
- Promocja postów z projektami na Facebooku: na profilu Towarzystwa 2600 subskrybentów (suma dotarcia postów ok. 45 tys.), Polska 2050 Warszawa (7,1 tys. subskrybentów), Sadyba 24 – 6,5 tys. subskrybentów, Fundacja Ja Wisła - 11 tys. subskrybentów, Jeziorko Czerniakowskie 2015 – 2,1 tys. subskrybentów, Miasto Jest Nasze Mokotów – 2,2 tys. subskrybentów, Morsy Warszawskie – 9 tys. subskrybentów, Grupa: Sadyba – 5 tys. subskrybentów, Zegarmistrzowska – 2,2 tys. subskrybentów, Szklarnia – 5,3 tys. subskrybentów, Grupy zamknięte : Ratuj Jeziorko Czerniakowskie – 350 członków, Miasto Ogród Sadyba – 250 członków, Mokotów 2050 – 84 członków – promocja wewnętrzna),
- Promocja indywidualna przez członków Zarządu – na Facebooku, przez Messenger i bezpośrednio,

– plakaty na klatkach w blokach przy ul. Gołkowskiej i Limanowskiego, w restauracjach Szklarnia, Zegarmistrzowska, Niecodzienna, a ponadto w licznych punktach na Gołkowskiej koło Hamana. - - Promocja ulotkowa projektów jeziorkowych: ulotki rozdawane koło Hamana, nad Jeziorkiem, w okolicy Skweru „Starszych Panów”,

- Promocja Specjalna – kompleksowa – w restauracji Szklarnia – info ma profilu FB, przygotowanie specjalnego Plakatu A2 z projektami Jeziorkowymi, dodawanie do rachunku, karteczki z projektami, wydanie serii napojów z etykietą projektów na butelce (napojów sprzedaje się 40-60 dziennie).

Budżet Obywatelski 2022 – [Zdrowo i kreatywnie na Sadybie 216 godzin bezpłatnych międzypokoleniowych zajęć \(nr 1777\)](#) – Autor Katarzyna Molska. Będziemy wdzięczni za głosowanie w dniach 15-30 czerwca 2022.

6. Porady dla mieszkańców i interwencje.

Towarzystwo przeprowadziło kilkadziesiąt porad i interwencji. Poniżej kilka przykładów:

- uciążliwość funkcjonowania „Ence Pence” przy ul. Morszyńskiej 19 – sąsiedzi bardzo skarżyli się na hałas dzieci podczas zajęć i przyjęć organizowanych na posesji (budynek był wykorzystywany w 100% na działalność usługową a powinien być maksymalnie w 30%),
- Hostele przy ul. Zacisznej 25 i Muszyńskiej 35 – podobne sytuacje jak wyżej,
- interwencja w sprawie budowy muru na skrzyżowaniu ul. Orężnej i Chochołowskiej,

- porada w sprawie planowanej organizacji targowiska przy ul. Powsińskiej 48.

7. Prowadzenie bieżącej korespondencji.

Prowadziliśmy stałą, intensywną korespondencję z urzędami. W okresie czerwiec 2018- maj 2022 wysłaliśmy w sumie ponad 250 pism i e-maili). Wspominamy o tym, ponieważ również tego typu działania wymagają dużo naszej pracy i czasu, co często pozostaje niewidoczne dla członków Towarzystwa.

8. Podjęte uchwały:

Nr uchwały	Data	Treść uchwały
1/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego za 2017 rok
2/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego za 2016 rok
3/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie przyjęcia sprawozdania finansowego za 2015 rok
4/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie przyjęcia sprawozdania Zarządu i udzielić absolutorium ustępującemu Zarządowi za okres kadencji 09.05.2015-16.06.2018
5/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie przyjęcia zmian w statucie
6/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie powołania Zarządu
7/2018	16.06.2018	Uchwała Walnego Zgromadzenia Członków w sprawie powołania Komisji Rew.
9/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Prezesa Zarządu Jerzemu Piaseckiemu
10/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Wiceprezesa Zarządu Aleksandrze Karkowskiej
11/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Wiceprezesa Zarządu Sławomirowi Nałęczowi
12/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Skarbnika Iwonię Babicz
13/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie powierzenia funkcji Sekretarza Annie Lasockiej
14/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie przyjęcia sprawozdania z Festiwalu Otwarte Ogrody 2018
15/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie przyjęcia kandydatów na członków Towarzystwa
16/2018	02.07.2018	Uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2016
1/2019	29.01.2019	Uchwała w sprawie przyjęcia kandydatów na członków Towarzystwa
2/2019	22.07.2019	Uchwała w sprawie przyjęcia kandydatów na członków Towarzystwa
1/2020	28.04.2020	W sprawie organizacji spotkań zarządu i podejmowania uchwał
2/2020	28.04.2020	Uchwała w sprawie powołania na Członka Zarządu Katarzynę Parafianowicz i powierzenie jej funkcji Sekretarza
3/2020	28.04.2020	Uchwała w sprawie powołania pełnomocników Zarządu w związku z niemożnością zwołania walnego zebrania sprawozdawczo-wyborczego członków TSKMOS
4/2020	08.10.2020	Uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2019
1/2021	08.02.2021	Uchwała w sprawie powołania na Członka Zarządu Agnieszkę Janowską i powierzenie jej funkcji Skarbnika
2/2021	23.10.2021	Uchwała w sprawie zatwierdzenia sprawozdania finansowego za rok 2020
1/2022	24.04.2022	Uchwała w sprawie zwołania Walnego Zgromadzenia Członków Towarzystwa i na dzień 22 maja 2022 o godz. 15.45 w pierwszym terminie i o godz. 16.00 w drugim terminie

Podpisali:

Jerzy Piasecki
Prezes Zarządu

Aleksandra Karkowska
Wiceprezes Zarządu

Sławomir Nałęcz
Wiceprezes Zarządu

